

Z právní praxe.

Redakční sdělení. Právnická Jednota Moravská, hledíc k neutěšeným hospodářským poměrům a k žádosti nakladatele, rozhodla se upustiti prozatím od dalšího vydávání samostatného Přehledu rozhodnutí ze všech oborů právních, doufá však, že v dohledné době bude opět možno se vrátiti k dosavadní formě této publikace. Zatím budou praktické případy sdělovány ve zvláštní rubrice „Z právní praxe“ a to jednak ve formě kritických rozborů příslušných konkrétních případů, jednak ve formě stručných právních vět, informujících čtenáře, pokud možno soustavně a úplně, o nejnovějším stavu judikatury.

(K otázce propachtování kinematografických licencí podle min. nař. ze dne 18. září 1912, č. 191 ř. z.)

I. Dřívější a nynější právní názor Nejvyššího soudu. Dřívější stanovisko Nejvyššího soudu vysvítá zejména z judikátu č. 2708 (Vazný). Nejvyšší soud ztotožňuje se zde se stanoviskem odvolacího soudu, které reprodukuje takto: „Jest pravda, že podle § 9 min. nař. ze dne 18. září 1912, čís. 191 ř. zák., nesmí se provozování veřejných kinematografických představení pronajmouti (správně propachtovati § 1091 obč. zák.). Avšak podle § 9 (2) cit. nař. smí se provozování diti zástupcem (obchodvedoucím), bylo-li úředně schváleno, což platí jmenovitě v tom případě, získají-li licence právnické osoby, které jinak by oprávnění, jim uděleného, ani vykonávat nemohly. O takový případ tu jde, a třeba zdůrazniti, že udělení licencí a schvalování zástupců (obchodvedoucích) spadá do oboru veřejné správy (§ 4 cit. nař.). V tomto případě je zjištěno, že výnosem zemské správy politické v Praze ze dne 24 listopadu 1920 byla žalující straně příslušná licence udělena a že výnosem téhož úřadu ze dne 12. července 1921 byl žalovaný zástupcem (obchodvedoucím) žalujícího spolku při provozování této licence schválen, a to za současného potvrzení služební smlouvy, s ním dne 30. června 1921 uzavřené. Z uvedených výnosů je zřejmo, že příslušný úřad správní smlouvu, jemu předloženou, nepovažoval za smlouvu pachtovní, a že, neshledav v obsahu jejím závady, schválil, aby žalující spolek na základě řečené smlouvy provozoval kinematickou licenci žalovaným, jako svým zástupcem (obchodvedoucím), ve smyslu citovaného nařízení. Poněvadž tu jde o nařízení v oboru veřejné správy, je soud tímto rozhodnutím vázán a není oprávněn, aby je přezkoumával, nanejv v tom směru, zda skutkové a právní předpoklady, ze kterých zemská správa politická při svém rozhodnutí vycházela, jsou správné, čili nic.“ Sám pak ve svých důvodech praví: „Přezkoumati toto rozhodnutí soudům nepřisluší, neboť by tím zasahovaly nepřípustným způsobem do oboru působnosti povolání jeho administrativního úřadu a osobovaly by si právo, které jim zákonem přiznáno není. Na tom, zda je smlouva ze dne 30. června 1921 smlouvou služební, jak zemská politická správa předpokládá, či smlouvou jiného druhu, za těchto okolností nezáleží, — stačí, že zemská politická správa, potvrdivši smlouvu, uznala ji se stanoviska nařízení ze dne 18. září 1912, čís. 191 ř. zák., za bezvadnou. Potud jsou scoudy ovšem vázány.“

Odůvodnění, které v citovaném judikátě nacházíme, shoduje se v celku se stanoviskem vládnoucí teorie. Srovnej na př. Pražák, Právo

správní I, str. 102, v kap. o „Vzájemném zkoumání platnosti úkonů správních a soudních“: „... Jinak má se však věc, když o podmiňujícím poměru v čas, kdy se udá rozhodnouti o poměru podmíněném, již pravoplatně bylo rozhodnuto. Tu odpadá příčina i nutnost, vindikovati úřadu k rozhodnutí hlavní věci povolanému též rozhodnutí o praejudiciální otázce cizího oboru, nýbrž může se jednati jen o to, aby pravoplatné rozhodnutí, o této otázce již dříve vynesené, bylo položeno v základ rozřešení poměru tím podmíněného.“ Podobně Otto Mayer, Deutsches Verwaltungsrecht (1895), I, str. 217: „Das Verhältnis zwischen Gericht und Verwaltungsbehörde ist einfach durch die gleichen Regeln bestimmt, wie das zwischen Gericht und Gericht: keine Behörde soll ordnen wollen, was der anderen zu ordnen vorbehalten ist, und jede soll gelten lassen, was die andere in ihrer Zuständigkeit geordnet hat. In diesen zwei Sätzen ist auch die Bedeutung der Vorfrage entschieden.“

Stanovisko zaujaté v cit. rozhodnutí č. 2708 Nejvyšší soud později v několika judikátech náhle změnil. Tak na př. v č. 6131 prohlašuje pachtovní smlouvu o provozování kinematografické licence za nicotnou ve smyslu § 879 obč. zák. a vyzvojuje z toho důsledky pro smluvní strany. Podobně i v dřívějším judikátu č. 6001, kde však činí se rozdíl mezi absolutní nicotností (neplatností) a nicotností mezi stranami, což ovšem nezdá se býti zcela jasně, poněvadž nelze si dobře představit smlouvu, která byla by sice povšechně nicotnou, nikoliv však mezi stranami.

V judikátech, které znamenají obrat v praxi Nejvyššího soudu, chybí jakékoliv teoretické odůvodnění změny názoru se strany soudu. Nejvyšší soud zkoumá, či přezkoumává tu něco, čím v judikátu č. 2708 považoval se za vázána. Dřívější praxe Nejvyššího soudu v konkrétní otázce, o kterou zde jde, nebyla jím sice také teoreticky odůvodňována, měla však aspoň povšechně oporu v běžné teorii, jak z hořejších literárních citátů vyplývá. K nynější praxi Nejvyššího soudu přidal se v našem odborném písemnictví Dr. Jiří Hora v článku „Propachtování kinematografické licence“ (Právník, 70. roč., str. 457), k jehož obsahu se ještě v následujícím vrátíme.

II. Kritika nynějšího stanoviska Nejvyššího soudu. Dřívější stanovisko Nejvyššího soudu vycházelo patrně z názoru že otázka, o kterou jde, souvisí s povšechným problémem praejudiciality, pokud se týče vzájemného zkoumání platnosti úkonů správních a soudních, resp. vzájemné vázanosti obou druhů státních orgánů na své úkony.

Právo, plynoucí z udělené kinematografické licence pro majitele licence, dlužno považovati za t. zv. veřejné, o němž zásadně rozhodovati přísluší úřadům správním. To je také nesporně stanovisko ministerického nařízení č. 191 z r. 1912, zejména pokud jde o propůjčování a případné odejmutí licence. Avšak i jiné dispoice tímto právem spadají dle běžného názoru zcela patrně do sféry t. zv. veřejnoprávní. Proto povolává citované nařízení ke schvalování případného ujednání mezi majitelem licence a jeho zástupcem správní úřady. Na veřejnoprávní povaze kinematografické licence a jiných podobných licencí nemůže měniti nic skutečnost, že podle platného právního řádu lze jimi po případě disponovati podobně jako t. zv. právy soukromými, na př. je pronajímati propachtovati a pod. *).

Nejvyšší soud však podle svého nynějšího stanoviska přesunul patrně (přesných důkazů o tom arciž není, poněvadž se soud ten, jak již

*) O této otázce a jiných jí podobných srovn. nejnověji Havelka: Veřejnoprávní otázky u Nejvyššího soudu, v časop. se „Veřejná správa“ str. 49 a n., pak str. 145, kde se autor výslovně přiklání k názoru zde zastávanému.

řečeno, výslovně nezabývá teoretickým odůvodněním změny svého původního právního názoru) celou materií, o kterou jde, do sféry soukromoprávní a nabyl tím titulu, aby meritorně rozhodoval o platnosti či neplatnosti (nicotnosti) právní situace, utvořené mezi majitelem licence a jeho zástupcem a výslovně schválené správním úřadem. Význam tohoto úředního schválení poněkud bagatelisuje a celý poměr mezi licenciátem a jeho zástupcem jeví se mu výlučně jako poměr smluvní, který posuzuje podle civilistického schématu občanského zákona. S tohoto hlediska pak ovšem není žádné překážky, aby si soud arogoval autoritativní rozhodování o platnosti, resp. neplatnosti onoho poměru, neboť šlo by o zcela regulární pachtovní (nebo jinou) smlouvu podle občanského zákona.

Ve skutečnosti jde však v daném případě — a tím se zcela přidržujeme běžné nauky — o právní poměr či situaci, která koření v obou sférah, t. j. jak veřejno-, tak soukromoprávní. Důvodem tohoto úkazu jest zmíněná již skutečnost, že veřejnoprávním oprávněním lze jeho nositelem přes to, že je veřejnoprávní, právě disponovati ve formách, utvořených původně pouze pro disposici t. zv. soukromými právy. (Že občanský zákon při úpravě pachtovní smlouvy měl na mysli výlučně propachtování věci, resp. práv t. zv. s o u k r o m ý c h, je neporno.) Takových případů je velká řada, stačí na př. poukázati jen na živnostenská oprávnění (koncese a pod.), která lze podle živnostenského řádu propachtovati.

Nynější ryze civilistické pojetí celé otázky Nejvyšším soudem vyplývá již z jeho názoru na význam ustanovení § 3 cit. nařízení: „Der Betrieb darf nicht verpachtet werden.“ Za samozřejmé a jediné adresáty tohoto zákazu považuje totiž Nejvyšší soud smluvní strany. Proto domnívá se, že může beze všeho smlouvu uzavřenou proti tomuto zákazu prohlásiti za neplatnou ve smyslu § 879 obč. zák. třeba by bylo příslušné ujednání mezi stranami výslovně schváleno státním orgánem (správním úřadem). Tomu tak není. Nehledě ani k povšechné policejní povaze celého nařízení č. 191 z r. 1912, je jasno, že onen zákaz při nejmenším stejně adresován jest správním úřadům samotným, takže znamená asi tolik, jako předpis: „Ujednání mezi licenciátem a třetí osobou ohledně licence, která svým obsahem jevíla by se jako smlouvy pachtovní, nemají býti správním úřadem schvalovány.“ Že by smlouvy, které by proti tomuto zákazu přece byly správním úřadem schváleny, mohly býti považovány za „protizákonné“ ve smyslu § 879 obč. zák., zajistě autoritami citovaného ministerského nařízení ani nenapadlo. Z celého kontextu § 879 obč. zák. jde totiž nesporně najevo, že případy soukromého jednání, které by bylo státní autoritou schváleno proti nějakému právnímu předpisu (případy tedy, kdy se státní orgán nechoval tak, jak se chovati měl), nemohou býti stavěny po bok případům, o nichž tento paragraf jedná. Proti takovým aktům státních orgánů správních je po případě myslitelný opravný prostředek v cestě administrativní (je-li zde totiž nějaký nadřízený orgán a činitel, legitimovaný k stížnosti), ale v žádném případě nelze je kvalifikovati jako jednání protizákonné ve smyslu § 879 obč. zák.

Z řečeného se podává, že na právní jednání, které upravuje § 9 cit. nařízení — ujednání mezi licenciátem a třetí osobou ohledně způsobu provozu (Betrieb) licence, které bylo výslovně schváleno státní autoritou (správním úřadem) — dlužno pohlížeti jako na s p r á v n í a k t, t. j. na konkrétní autoritativní normu. Že vydání takového autoritativního správního aktu (úřední schválení) je závislo na předcházejícím ujednání (smlouvě) mezi stranami, není v našem právu žádným unikem, poněvadž takových případů je mnoho. V daném případě je právě ke vzniku konkrétní druhotné normy, kterou zakládá se a upravuje určitý právní poměr — totiž určitý způsob provozu kinematografické licence — třeba dvojího: předcházejícího ujednání stran a schvalujícího aktu státní autority. Chybí-li jeden z těchto prvků, je příslušná norma při nejmenším vadná, ne-li vůbec neplatná.

Třebaže tedy ujednání mezi licenciátem a třetí osobou má za obsah a účel to, co obyčejně jest obsahem a účelem soukromoprávní pachtovní nebo nájemní smlouvy, není správné, když soud toto ujednání přímo identifikuje s pachtovní smlouvou (Bestandvertrag) ve smyslu občanského zákona a vyvozuje z této identifikace patrně svou kmpetenci, aby rozhodl o tom, je-li ujednání platné, či neplatné (nicotné). Ve skutečnosti jde v případech § 9 nař. č. 191 z r. 1912 o výsostný správní akt, třeba je k jeho vydání nutna předcházející úmluva stran. O tomto správním aktu rozhodovat nepřisluší zcela zřejmě soudům. Nelze tedy v tomto případě, jak z dosavadních vývodů vyplývá, mluvit vlastně o nějakém praejudiciu v právém slova smyslu, neboť jde v něm o jedinou a nedílnou otázku platnosti či neplatnosti (a následkem toho i zrušitelnosti) jednoho a téhož právního aktu: ujednání, schváleného úřadem. Vždyť ani při regulární soukromoprávní pachtovní nebo jiné smlouvě nelze otázku její platnosti či neplatnosti považovati za praejudiciální pro rozhodování o jednotlivých právech a povinnostech, které tvoří právě její obsah.

Je-li tomu ale tak, jak shora vylíčeno, pak o nekompetenci soudů v daném případě nemůže býti pochybnosti. Soudy jsou zde nesporně vázány správním aktem, vydaným úřadem správním. To se rozumí stejně samo sebou, jako vázanost správních úřadů soudními rozsudky, t. j. autoritativními akty (normami), vydanými soudy. Ba může býti nadhomena i otázka, zdali samy správní úřady nejsou — následkem t. zv. materiální právní moci svých aktů — vázány v budoucnosti svými vlastními enunciaty, t. j. v daném případě nerozumělo by se na př. nijak samo sebou, že by správní úřad sám, který by později dospěl k názoru, že vlastně podle § 9 cit. nař. schválení neměl udělit, mohl beze všeho toto své schválení dodatečně vzít zpět, t. j. zrušit, resp. prohlásit za neplatné (nicotné). Podle běžné nauky o právní moci správních aktů připouští se totiž něco podobného pouze tehdy, vyžaduje-li to nějaký kogentní veřejný zájem. A civilnímu soudu, tedy státnímu orgánu ve veřejnoprávních věcech zásadně nepřislušnému, by tato možnost měla neomezeně příslušet? Zdá se sice býti nepochybné, že v konkrétních případech, o které zde jde, správní úřad nerespektoval platné ustanovení § 9 nař. č. 191 z r. 1912, když udělil své schválení ujednání, které se jeví jako zastřená smlouva pachtovní, t. j., že správní akt jím vydaný byl v a d n ý. Z toho však nijak neplyne, že by byly soudy povolány (příslušny), aby z této vadnosti vyvozovaly důsledky, t. j. prohlašovaly příslušná ujednání stran i s vrchnostenským jejich schválením za nicotná. Podobné vadné správní akty mohou se vyskytovat a vyskytují se skutečně ve velkém počtu i v jiných oborech veřejné správy. Úřední schválení propachtování živnostenské koncese určité osobě může býti na př. stejně vadné proto, že — proti výslovnému předpisu zákona — byla koncese udělena osobě, která zcela zřejmě není „spolehlivou“ (na př. při hostinské koncesi notorickému hazardnímu hráči, nebo přechovávající nevěstek). Zásadně pak není rozdílu mezi vadností, která je zde proto, že schválení odporuje předpisu že pachtýřem hostinské živnosti nesmí býti člověk nespolehlivý a tou, která vzniká proto, že propachtování je vůbec nepřipustno. V nejlépeším případě bylo by zde možno pouze rozlišovati mezi absolutní a relativní nulitou příslušného správního aktu, avšak tento rozdíl jest, jak známo, vždy labilní. Že by však schválení udělené podle § 9 cit. nař. bylo absolutně nulitní (nicotné), nelze v žádném případě tvrdit, neboť stačí ukázati jen k tomu, že sám pojem pachtovní smlouvy není zcela jasně a určitě ohraničitelný proti jiným obdobným či podobným smlouvám. Vždyť v judikátu č. 2708 výslovně se v reprodukovaných tam důvodech odvolacího soudu praví, že příslušnou smlouvu „nelze považovati za smlouvu pachtovní, nýbrž za smlouvu zvláštního druhu, která svou povahou se blíží nejvíce smlouvě služební (§ 1151 obč. zák.)“. Poněkud laxní praxi správ-

ního úřadu v aplikaci § 9 možno si pak aspoň částečně vysvětliti snad i tím, že za daných okolností, t. j. při dnešním zvyku, podle kterého udílí se nové kinematografické licence téměř výhradně jen dobročinným institucím, není zde zřehla žádného rozumného důvodu de lege ferenda, proč by se vlastně mělo zásadně zakazovati propachtování těchto licencí, kterážto forma jediné skýtá dobročinné instituci vítanou možnost, aby přesunula hospodářské riziko podnikání na jinou osobu. Paragraf 9 cit. nařízení chtěl svým zákazem zajiště zameziti, aby majitelé licencí nebrali nezasloužený, bezpracný a všeho rizika zbavený zisk — ale při dnešní praxi v udělování kinematografických licencí právě tento jediný rozumný důvod tohoto zákazu, jak již řečeno, odpadá. Na druhé straně však nynější praxe Nejvyššího soudu může způsobiti zbytečně značnou právní nejistotu tím, že by se nikdo nemohl spolehnouti na platnost vrchnostenského správního aktu (schválení). Přímou groteskně pak působí myšlenka, že by majitel licence který s třetí osobou učinil za patronance správního úřadu ujednání určitého obsahu, mohl býti snad za to dodatečně týmž správním úřadem potrestán ve smyslu § 26 cit. nařízení.

Proti možné snad námitce, že správní úřad podle § 9 nařízení schvaluje jen ustanovení určitého nástupce, t. j. určitou osobu a nikoliv obsah úmluvy licenciáta s ním, stačí pouze poukázati na znění příslušného ustanovení: o nějakém schvalování osoby (po případném snad zkoumání její povšechné vhodnosti, důvěryhodnosti a pod.; srov. k tomu § 7 nařízení), není zde žádné řeči, nýbrž naopak se zcela jasně pavi: „Der Betrieb durch einen Stellvertreter (Geschäftsführer) darf nur mit behördlicher Genehmigung erfolgen.“ Tedy určitý způsob provozu se schvaluje a nikoliv jen osoba zástupce. A tento způsob provozu jest právě blíž určován obsahem ujednání mezi licenciátem a jeho zástupcem, následkem čehož se tedy schvaluje toto ujednání. Je pak, jak již dovozeno, věci kompetentního správního úřadu a nikoliv soudu, aby rozhodl, zdali onen určitý obsah pojednání jest ještě kryt termínem „Stellvertreter“, resp. „Geschäftsführer“, t. j. zdali jeví se vzhledem k výslovnému zakazu propachtování licence ještě přípustným. Co však jednou v té věci pravoplatně rozhodl, tvoří rem judicatae nejen pro soudy, nýbrž i pro něj samotného.

Stejně, jako Nejvyšší soud ve své nynější praxi, jest i Dr. Jiří Hora v cit. pojednání zcela ovládan výlučně civilistickou ideologií. Má za to, že zákaz § 9 nař. čelí, ne-li výlučně, tedy v první řadě proti licenciátu a pachtýři. Rozumí se dále, že v úpravě konkrétního provozu kinematografické licence podle § 9 spatřuje pouze smlouvu mezi soukromníky ve smyslu občanského zákona. Velmi charakteristická v tomto směru jest na př. jeho poznámka na str. 468: „Takováto nicotná smlouva se nekonvalituje ani tím, že ji strany pociťově plní, ani snad tím, že nějaký správní úřad vyvodil ze smlouvy té pro sebe jisté důsledky.“ Tento „nějaký“ správní úřad schvalováním ujednání podle § 9 nařízení vyvozuje z toho „pro sebe“ tak málo nějaké důsledky, jako nemůže nějaký soud svým rozhodnutím (na př. schválením určitého poručníka) něco pouze „pro sebe“ vyvozovati. Není zcela jasné, jak může spisovatel vůči jasnému znění předpisu o „Genehmigung des Betriebes“ tvrditi, „že se zde neschvalují smlouvy, nýbrž vezmou na vědomí“. Stejně nedokázané zůstává jeho další tvrzení na str. 469, že „netřeba širě dovozovati, že soud nemůže a nesmí býti zbaven svého práva, zkoumati platnost (zákonnost) nějaké smlouvy, a to i tehdy, když by jiný správní úřad takovou smlouvu za platnou prohlásil a jako takovou pro svoje úřední účely i schválil; pro takový názor není v našem právním řádu opory“. Právý opak platí, jelikož náš právní řád stojí zcela nesporně na stanovisku rovnocennosti obu druhů státních orgánů (soudů a správních úřadů) v oboru jejich kompetencí. Protože určitou právní skutečnost (skutkovou podstatu) lze po-

jmově konstruovati jako smlouvu, není ještě dána kompetence soudu, aby o ní rozhodoval. Právili autor na str. 467, že „pak by bylo možno stejně odůvodnit, a tedy i připustiti ujednání, přiči se § 1 cit. min. nařízení, t. j., že biografické licence lze i zcizovati a o nich i na případ smrti pořizovati“. dlužno ho upozorniti na to, že úřední schválení takového ujednání bylo by sice de lege lata zajisté vadné, že však jiná jest otázka, kdo v daném případě jest povolán o takové vadnosti autoritativně rozhodovati. V daném případě jest však ještě uvážiti, že dva různé způsoby provozu licence (pachtýřem, nebo zástupcem) jsou si přece jen podstatně bližší, čili jeden dá se z nouze subsumovati pod druhý, než případy provozu a zcizení licence. Neboť možno říci, že by správní akt který by takové zcizení schvaloval podle § 9 nařízení a subsumoval je tudíž pod případ provozu zástupcem, byl absolutní nulitě (nicotnosti) mnohem bližší, než schválení provozu zástupcem, je-li takový provoz v daném případě vlastně spíše provoz pachtýřem.

Nedoložené jest také tvrzení autorovo, že ministerské nařízení č. 191 z r. 1912 je „zákonnou“ normou (str. 460). Autor snaží se dovésti zákonnou vlastnost této normy patrně proto, aby se vyhnul pochybnostem, které by mohly vzniknouti o tom, zdali nicotnost (nezákonnost) nějaké smlouvy občanským zákoníkem upravované může podle § 9 tohoto zák. vzniknouti i tehdy, když zákaz stanoven jest pouhou normou druhotnou, jako jest na př. nařízení. A tato obava skutečně nebyla by zcela bezdůvodná, neboť nebude asi pochybnosti o tom, že předpisu citovaného paragrafu občanského zákona („smlouvy, jež se přiči z á k o n n ě m u z á k a z u . . .“) jest rozuměti skutečně tak, že jsou to pouze zákazy vyslovené přímo (bezprostředně) z á k o n n ý m předpisem a ne snad nějakou druhotnou normou, jako jest na př. nařízení. Výrazu „zákonný zákaz“ v § 879 obč. zák. zajisté nelze rozuměti v širším smyslu tak, že by znamenal tolik, jako „platný zákaz“. Platným či pravoplatným zákazem je ovšem každý zákaz, ať je obsažen přímo v zákoně, nebo v nějaké zákonem delegované či kryté druhotné normě. I když bychom tedy připustili, že nařízení č. 191 z r. 1912 je vydáno „na základě“, resp. v provedení dvorského dekretu ze dne 6. ledna 1836 (což arci není zcela nepochybné), neplynulo by z toho ještě, že zákaz stanovený oním nařízením (§ 9), je „zákonný zákaz“ ve smyslu § 879 obč. zák. Že ale nařízení č. 191 z r. 1912 je druhotnou normou a nikoliv zákonem a že tedy zákaz v něm obsažený nemůže býti „zákonným zákazem“, jest zcela nepochybné. Kdyby měl autor se svým tvrzením, že ono nařízení je „zákonnou normou“, pravdu, pak by každé nařízení bylo zákonnou normou a vůbec každá platná právní norma (na př. soudní rozsudek, nebo smlouva) konec konců „zákonnou“.

III. Ideologické pozadí změny praxe Nejvyššího soudu. Toto pozadí dlužno hledati v názoru, který — vědomě či nevědomě — je často zastáván v teorii a praxi, zejména soudní. Je to názor, že vlastním a pravým nalézačem práva je jedině soud. Přehlízí se při tom nesporná koordinace správních úřadů a soudů, jak plyne z platného právního řádu, a má se za to, že civilní soudy svou povahou jako praví a výluční nalézači práva, jsou jaksí eo ipso povolány k tomu, aby — bez ohledu na tradiční kompetenční hranice mezi oběma druhy státních orgánů — všestranně přezkoumávaly nalézací (normotvornou) činnost „méně spolehlivých“ správních úřadů. Tento názor podporován bývá ještě institucí speciálního správního soudnictví. Tak stává se, že se sice obecně považuje za nemyslitelné, aby nějaký správní úřad mohl zkoumati, resp. prolašovati dodatečně za neplatné (nicotné) právní jednání výslovně a pravoplatně schválená tím či oním soudem, a to snad z toho důvodu, že se domnívá, že toto schválení bylo uděleno proti nějakému zákonnému předpisu, ale opačný případ — zkoumání (prolašování za neplatné) pravoplatných správních aktů soudy, a to i mimo speciální snad instituci správního soudnictví — se beze všeho připouští.

Ideologie zde káraná zcela jasně vystupuje v Horově článku, když na str. 468 mluví o „nějakém“ správním úřadě, a na str. 469 se domnívá, že správní úřad schvaluje smlouvy mezi majitelem kinematografické ličence a třetí osobou „pro svoje úřední účely“. Jaké jsou to účely? Není-liž zcela jasné, že podobnými výrazy staví se státní orgán (správní úřad) nikoliv vedle soudu, jak by se podle platného právního řádu slušelo, nýbrž vedle soukromníků s jejich účely, a že nad oběma — soukromníky a správními úřady — stojí jediná pravá nalézací autorita státní, t. j. soud? Proti tomu dlužno se vším důrazem připomenouti, že stejným právem, jakým mluví autor o schválení, které uděluje správní úřad „pro svoje úřední účely“, bylo by možno tvrditi, že i soud vydává své rozsudky pouze „pro svoje úřední účely“.

Ideologie, která vede k podobné zásadní, platným pozitivním právem nijak neodůvodněné superioritě soudů nad správními úřady, jest ze dvou důvodů prakticky velmi nebezpečná: neboť jednak mohly by si ji — a to stejným právem, ale jaksi opačným směrem — osvojit i správní úřady, čímž by nastal pravý chaos v právním životě, jednak chybí v našem právním řáde bohužel speciální orgán, který by byl povolán, aby reguloval takové překročování kompetence, jež jeví se v tom, že jeden z obou státních orgánů při své normotvorné činnosti nerespektuje hranice, které jsou mu dány jeho nespornou vázaností na pravoplatné (byť i snad vadné) akty orgánu druhého. Frant. Weyr.

Přehled judikatury Nejvyššího soudu *).

Automobily.

„Předjížděním“ jest rozuměti každý pohyb vozidla dopředu k vůli předstížení vozidla jedoucího před ním, ať při tom musí vybočiti ze své jízdní dráhy nebo nemusí.

Předjížděné vozidlo není oprávněno podle své libosti určovati, po které straně je má zadní vozidlo předjeti; avšak, neuvolňuje-li místo po předepsané správné straně k průjezdu, neopravňuje to předjíždějící vozidlo, by předjíždělo po nesprávné straně, dokud se nepřesvědčí, že předjížděné vozidlo nabylo vědomost o zadnějším vozidlu a o jeho úmyslu předjeti.

Chtělo-li se předjížděné vozidlo uhnouti ze své jízdní dráhy do leva, bylo povinností jeho řidiče, by se přesvědčil, zda nehrozí z toho nebezpečí. (Rozh. ze 17. března 1933, Rv I 2207/31.)

Ani zřízení zkušného a zkoušeného zástupce v řízení auta nezpouští majitele auta odpovědnosti za nehodu při jízdě vozem, pakli i u něho nastaly předpoklady trestnosti podle § 335 tr. zák.; tyto předpoklady nastaly, pozoroval-li, že si řidič počíná nedbale a na úkor bezpečnosti jiných osob, přes to však nezasáhl a rozkazem (zákazem) nezařídil, čeho bylo třeba, aby z tohoto jednání šoférova plynoucí nebezpečnost jízdy pro zdraví a bezpečnost osob na veřejné cestě jezdicích nebo jedoucích odstranil. (Rozh. ze dne 26. dubna 1933, Zm I 377/31.)

Dědictví.

Za zůstavitelovy dluhy ručí jen dědic, jemuž byla pozůstalost odevzdána, kdežto před odevzdáním ručí jen pozůstalost a jen ta jest pasivně oprávněna ke sporu. Lhostejno, že na pozůstalost byl uvalen

*) Rozhodnutí pod značkami R a Rv jsou civilní, pod značkou Zm trestní.

Ideologie zde káraná zcela jasně vystupuje v Horově článku, když na str. 468 mluví o „nějakém“ správním úřadě, a na str. 469 se domnívá, že správní úřad schvaluje smlouvy mezi majitelem kinematografické ličence a třetí osobou „pro svoje úřední účely“. Jaké jsou to účely? Není-liž zcela jasné, že podobnými výrazy staví se státní orgán (správní úřad) nikoliv vedle soudu, jak by se podle platného právního řádu slušelo, nýbrž vedle soukromníků s jejich účely, a že nad oběma — soukromníky a správními úřady — stojí jediná pravá nalézací autorita státní, t. j. soud? Proti tomu dlužno se vším důrazem připomenouti, že stejným právem, jakým mluví autor o schválení, které uděluje správní úřad „pro svoje úřední účely“, bylo by možno tvrditi, že i soud vydává své rozsudky pouze „pro svoje úřední účely“.

Ideologie, která vede k podobné zásadní, platným pozitivním právem nijak neodůvodněné superioritě soudů nad správními úřady, jest ze dvou důvodů prakticky velmi nebezpečná: neboť jednak mohly by si ji — a to stejným právem, ale jaksi opačným směrem — osvojit i správní úřady, čímž by nastal pravý chaos v právním životě, jednak chybí v našem právním řáde bohužel speciální orgán, který by byl povolán, aby reguloval takové překročování kompetence, jež jeví se v tom, že jeden z obou státních orgánů při své normotvorné činnosti nerespektuje hranice, které jsou mu dány jeho nespornou vázaností na pravoplatné (byť i snad vadné) akty orgánu druhého. Frant. Weyr.

Přehled judikatury Nejvyššího soudu *).

Automobily.

„Předjížděním“ jest rozuměti každý pohyb vozidla dopředu k vůli předstížení vozidla jedoucího před ním, ať při tom musí vybočiti ze své jízdní dráhy nebo nemusí.

Předjížděné vozidlo není oprávněno podle své libosti určovati, po které straně je má zadní vozidlo předjeti; avšak, neuvolňuje-li místo po předepsané správné straně k průjezdu, neopravňuje to předjíždějící vozidlo, by předjíždělo po nesprávné straně, dokud se nepřesvědčí, že předjížděné vozidlo nabylo vědomost o zadnějším vozidlu a o jeho úmyslu předjeti.

Chtělo-li se předjížděné vozidlo uhnouti ze své jízdní dráhy doleva, bylo povinností jeho řidiče, by se přesvědčil, zda nehrozí z toho nebezpečí. (Rozh. ze 17. března 1933, Rv I 2207/31.)

Ani zřízení zkušného a zkoušeného zástupce v řízení auta nezpouští majitele auta odpovědnosti za nehodu při jízdě vozem, pakli i u něho nastaly předpoklady trestnosti podle § 335 tr. zák.; tyto předpoklady nastaly, pozoroval-li, že si řidič počíná nedbale a na úkor bezpečnosti jiných osob, přes to však nezasáhl a rozkazem (zákazem) nezařídil, čeho bylo třeba, aby z tohoto jednání šoferova plynoucí nebezpečnost jízdy pro zdraví a bezpečnost osob na veřejné cestě jezdicích nebo jzdoucích odstranil. (Rozh. ze dne 26. dubna 1933, Zm I 377/31.)

Dědictví.

Za zůstavitelovy dluhy ručí jen dědic, jemuž byla pozůstalost odevzdána, kdežto před odevzdáním ručí jen pozůstalost a jen ta jest pasivně oprávněna ke sporu. Lhostejno, že na pozůstalost byl uvalen

*) Rozhodnutí pod značkami R a Rv jsou civilní, pod značkou Zm trestní.

úpadek a že proto nenastala ručební povinnost dědicova, jenž se přihlásil k pozůstalosti. (Rozh. z 13. ledna 1933, Rv I 1950/31.)

Prohlásil-li dědic, přihlásiv se k pozůstalosti s dobrým inventáře, k pozůstalostnímu věřiteli, že veškeré závazky zůstavitele k němu sám vyrovná, jde o podstoupení vlastního osobního závazku dědice, nikoliv o podstoupení závazku jménem a v zastoupení pozůstalosti.

Dědic, jenž převzal podle § 1405 obč. zák. dluh pozůstalosti, má všechny obrany, které pozůstalosti příslušely proti věřiteli, jehož dluh byl převzat, v době ujednání o převzetí dluhu, nemůže však použítí proti věřiteli obran, které mu jako dědici vznikly později vyrovnáním mezi pozůstalostí a ostatními pozůstalostními věřiteli. (Rozh. z 20. ledna 1933, Rv I 1440/31.)

D ě t i m a n ž e l s k é .

Slovům prvního odstavce § 141 obč. zák. „dokud se nemohou samy vyživovati“ jest rozuměti tak, že jest otec zproštěn povinností, uložené mu v § 141 obč. zák., nabylo-li dítě způsobilosti k samostatné výživě a poměry byly takové, že snaha dítěte, najítí zaměstnání, mohla se setkat s úspěchem.

Manželské dítě nemůže požadovati výživné na otci z důvodu, že dále studuje na vysoké škole, odepřel-li otec důvodně souhlas s tím, aby dítě studovalo na vysoké škole. (Rozh. z 9. prosince 1932, Rv I 1703/31.)

D o p r a v a .

Přeplnění vlaku jest příhodou v dopravě jen, nabylo-li takových rozměrů, že ohrožuje samo o sobě bezpečnost dopravy.

Jest příhodou v dopravě, nebyly-li dveře vedoucí na plošinu otevřeny tak, by zapadly do skoby pro zavěšování dveří a nemohly se samostatně uzavřítí.

Žádati průvodčího o určení místa k sedění, jest jen právem cestujícího, nikoliv však povinností, a není v opomenutí tom ani přestoupení předpisu ani porušení průměrné opatrnosti. (Rozh. ze 14. ledna 1933, Rv I 1722/31.)

Československo-maďarská obchodní smlouva ze dne 31. května 1927, č. 120 Sb. z. a n., má vnitrostátní závaznost pro maďarské státní dráhy.

Vzhledem ke čl. XXV této smlouvy jest omezení slevy v pol. 81 tr. 17 maďarského svazového tarifu, díl II., sešit I. ze dne 1. ledna 1926, na uhlí tuzemské, pokládati za neplatné. (Rozh. z 13. ledna 1933, Rv II 579/31.)

D o r u č e n í .

Ustanovení § 109 c. ř. s. nelze použítí, odepře-li adresát přijetí zásilky, doručované mu mimo místa, uvedená v tomto zákonném ustanovení.

Cestu na pole nelze u rolníka považovati za pracoviště. (Rozh. z 19. ledna 1933, R II 517/32.)

D r a ž b a .

Je-li dražební řízení již skončeno a opravný prostředek tohoto řízení se týkající podán nebyl, a jde-li již jen rozvrh nejvyššího podání a jen toho se také rekurs týkal, nebyl rekursní soud oprávněn, aby se zabýval otázkou proveditelnosti a přístupnosti dražby a aby zrušil celé exekuční řízení týkající se vnučené dražby nemovitostí, případných povinným

z přidělu, z toho důvodu, že povinni nejsou ještě zapsáni jako vlastníci prodávaných nemovitostí. (Rozh. z 19. ledna 1933, R I 1126/32.)

Došlo-li před válkou k vnucené dražbě nemovitosti, při níž výměnek a služebnost bytu byly převzaty tehdejšími vydražiteli se započtením na nejvyšší podání, trvala tato břemena dále a trvají po čas života oprávněného. Došlo-li nyní opět k dražbě zatížené nemovitosti, při níž bylo podle dražebních podmínek právoplatně schválených služebností, výměnky a jiná věcná břemena převzati jen se započtením na nejvyšší podání, nebylo závady, aby pro výměnek a služebnost bytu nebyl vytvořen v novém řízení nový uhrážovací kapitál, ačť novým změněným valutárním poměrům odpovídající. (Rozh. z 11. března 1933, R I 182, 183/33.)

Povinný, jenž nebyl podle prvního odstavce § 171 ex. ř. vyrozuměn o dražbě, může podat rekurs proti udělení příklepu podle poslední věty prvního odstavce § 187 ex. ř., avšak jen z odpůřícího důvodu § 184, č. 3 ex. ř. Nebyl-li při dražbě přítomen a uplatňuje-li jiné odpůřící důvody, jest jeho rekurs nepřipustný.

Rekursní soud musí sice z úřadu přihlížeti k vadám uvedeným v § 184, č. 2, 3, 4, 6 a 7 ex. ř., ale jen, nabyli-li o nich vědomosti oprávněným prostředkem podle zákona přípustným. (Rozh. z 8. dubna 1933, R I 290/33.)

Exekuce.

Podle vládního nařízení č. 145/1919 Sb. z. a n. jest přípustné povolení exekuce rakouským soudem bez rozdílu, zda jde o povolení exekuce na pohledávku nebo jiné jmění a zda dlužník nebo poddlužník bydlí v Rakousku či v Československu. (Rozh. z 20. ledna 1933, R I 1114/32.)

Na předměty monopolu nelze povolit bez svolení důchodkového úřadu ani exekuci zajišťovací ani zabavením předmětu monopolu (tabáku) ani zabavením nároku na jeho vydání. Svolení důchodkového úřadu musí býti opatřeno před nabytím zástavy a tvrzeno i prokázáno v exekučním návrhu.

Nepřipustnost exekuce z důvodu nemožnosti nabytí zástavy na tabák, jako předmět státního monopolu, může uplatniti nejen ústřední ředitelství tabákové režie, nýbrž i povinný. (Rozh. z 3. února 1933, R I 1165/32.)

Hypotekární věřitel nemůže nepřipustnost mobilární exekuce na movité příslušenství nemovitosti, na níž jest pro něho vloženo zástavní právo, uplatniti návrhem na zrušení exekuce podle § 39, č. 2 ex. ř., nýbrž jen pořadem práva podle § 37 ex. ř. Rozhodnutí o takovém sporu působí jen mezi jeho stranami.

Hypotekární věřitel může však oznámiti soudu, že zabavené svršky jsou příslušenstvím nemovitosti, načež soud má z úřadu zjistiti, zda jde skutečně o příslušenství věci nemovité a, zjistí-li to, má mobilární exekuci ohledně těchto svršků zrušiti. Takové usnesení působí pro všechny účastníky a proti všem účastníkům. Nevyhoví-li však exekuční soud podnětu hypotekárního věřitele, může tento jen žalovati podle § 37 ex. ř., nepřisluší mu však, ježto není účastníkem exekučního řízení mobilárního, opravný prostředek proti zamítajícímu usnesení. Přijal-li rekursní soud přesto jeho rekurs a vyřídil jej věcně, jest jeho usnesení zmatečné podle § 42, odst. 4. j. n. a jest je zrušiti a rekurs odmítnouti. (Rozh. z 3. února 1933, R I 21/33.)

Hajný.

Hajný, odebíraje mimo hranice svého dozorčího obvodu pušku jemu známému pachateli, číhajícímu se souhlasem pachtyře reviru na lišku,

kteřá mu chodila na slepice, nepoživá ochrany § 68 tr. zák., nebyli-li pachatel zjevně podezřelý z pytláctví (přistížen v dozorčím obvodu hajného). (Rozh. z 30. prosince 1932, Zm I 1006/30.)

H o n e b n í p r á v o.

Zrušovací stížnost jest přípustna i proti výroku smluvního soudu, jímž byl nárok na náhradu škody zamítnut.

Nález smluvního soudu je zmatečný, nebyli-li důvěrníci, vystupující při smluvním soudě za žalované společenstvo, jmenování společenstvem (jeho výborem), aniž ustanovení vrchním rozhodčím, nýbrž zástupcem společenstva, jenž však nebyl zvlášť (§ 1008 obč. zák.) zmocněn i k jmenování důvěrníků (rozhodčích), nýbrž jen všeobecně k zastupování společenstva při jednání o náhradě škody.

Nebylo-li při obsazení smluvního soudu, pokud jde o důvěrníky za honební společenstvo, zachováno ustanovení § 46 čes. hon. zák., lze to uplatnit zrušovací stížností. (Rozh. z 15. prosince 1932, R I 831/32.)

K a u č n í h y p o t é k a.

Byla-li pohledávka krytá kauční hypotékou přikázána, ač jest ve sporu, k hotovému zaplacení, aniž tomu bylo dlužníkem nebo zadnějším hypotekárním věřitelem, pokud v úvahu přicházejí, odporováno, nabyt tento příkaz pravomocí.

Nebylo-li uložení na úrok (neprávem) provedeno ohledně jistinné pohledávky, nemůže to býti na újmu oprávněnému nároku věřitele, aby na úrok byla uložena částka, připadající z nejvyššího podání na kauci pro další vedlejší závazky, není-li jejich výše dosud určitelna, poněvadž není dosud ukončen spor o jistinnou pohledávku. (Rozh. ze 16. prosince 1932, R II 451/32.)

K o n k u r s.

Otázku, které náklady patří k nákladům zvláštní podstaty, přísluší řešiti konkursním komisaři, nikoliv soudci exekučnímu.

Ustanovení posledního odstavce § 127 konk. řádu z roku 1931 týká se jen útrat vzešlých správci podstaty z účasti při soudním prodeji a při rozdělení výtěžku, ale nikoliv jeho pohledávky za zvláštní podstatou. O oněch rozhoduje exekuční soudce, kdežto o této konkursní komisař po náležitém šetření s vyloučením pořadu práva a exekučnímu soudci jest vyhrazeno právo, by k odporu hypotekárních věřitelů při rozvrhu nejvyššího podání upravil položky, o kterých bylo konkursním komisařem závazně pro něho rozhodnuto, že se týkají zvláštní podstaty. (Rozh. z 10. března 1933, R II 41/33.)

K r á d e ž.

Byla-li věc (dříví) prodána pod podmínkou, že kupitel nesmí ji odvéztí, dokud nezaplatí prodávateli kupní cenu, dopouští se kupitel krádeže, odvezl-li si věc tu (dříví odplavil), ač nebyla úplně zaplacená. (Rozh. z 11. února 1933, Zm I 910/31.)

K ř í v é s v ě d e c t v í.

Zásada § 202 tr. ř. platí i pro trestní řízení důchodkové. (Rozh. ze dne 8. února 1933, Zm I 1037/32.)

Jde jen formálně o svědeckou výpověď, vpravdě však o obhajobu podezřelého, nespádající pod sankci § 199 a) tr. zák., byl-li kdo jako svědek vyslýchán, by vysvětlil rozpor mezi obsahem udání, jímž jiné

křivě obvinil z přestupku, a obsahem svědecké výpovědi, v níž podle pravdy uvedl ono udání na pravou míru. (Rozh. z 8. února 1933, Zm II 406/31.)

L é č e b n ý f o n d .

Lékárník není oprávněn domáhati se na Léčebném fondu veřejných zaměstnanců vydání receptů, na jejich základě vydal jako lékárník léky a léčebné prostředky pojištěncům Léčebného fondu a které byly při retaxaci fondem vyřazeny.

Léčebný fond prostřednictvím svého pojištěného člena, jenž předloží recept v lékárně a lék přijme, neuzavírá s lékárníkem zvláštní smlouvu. (Rozh. z 9. prosince 1932, Rv I 843/31.)

L e g i t i m a c e .

K žádosti o legitimaci milostí vlády jest potřebí svolení poručenského soudu a schválení krajského soudu jen ve příčině nezletilého dítěte.

Při legitimaci milostí vlády osob zletilých má se příslušný okresní soud omeziti na šetření, předepsané výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 12. prosince 1921, č. 186 a spisy pak předložiti prostřednictvím nadřízeného vrchního soudu vládě republiky Československé k rozhodnutí. (Rozh. z 22. prosince 1932, R I 921/32.)

L i c h v a o b e c n á .

Zákon o lichvě chrání bez ohledu na povolání, vzdělání, sociální postavení a životní zkušenosti každého, kdo, ocitnuv se v tísní, je nucen dožadovati se úvěru, nebo pro nedostatek zběhlosti v obchodech nepozná nepoměrnost vzájemného plnění.

§ 2 lich. zák. tresce nejen poskytování úvěru, nýbrž i jeho prodloužení (prolongování smének). (Rozh. z 13. prosince 1932, Zm I 624/30.)

M a ř e n í e x e k u c e .

Pod § 1 zák. o mař. ex. spadají majetkové dispoice dlužníkovy nejen v době, kdy věřitel zavedl již exekuci uhražovací neb aspoň podal žalobu, nýbrž i v době, kdy mu nebylo ještě lze svůj nárok žalobou uplatňovati; stačí, že pachatel o nároku tom věděl a musel počítati s tím, že bude povinen plniti, bude-li míti spor pro věřitele příznivý výsledek.

Nevyvíňují pouhé subjektivní dohady pachatelovy, že by po případě jeho námitky ve sporu mohly míti úspěch. (Rozh. ze 7. února 1933, Zm I 669/31.)

M l a d i s t v í p r o v i n i l c i .

Zásada § 219 tr. ř. a důsledky z ní plynoucí neplatí pro případy, ve kterých je příslušným senát mládeže.

Byl-li někdo obžalován nejen z trestných činů, jež jsou proviněním ve smyslu § 3 zák. č. 48/1931, ale i z pokračování v těchto trestných činech po dosažení 18. roku svého věku, nastal takový souběh trestných činů, který vykročil z mezí § 28 (2) a tím i z dosahu odchylek, platných podle druhé hlavy pro trestní řízení proti mladistvým, namně i co do zvláštního senátu mládeže, a nelze uplatňovati jako zmatek č. 1 § 281 tr. ř., že i pro ona provinění vynesl rozsudek místo tohoto senátu nalézací soud v obyčejném sestavení. (Rozh. z 23. ledna 1933, Zm I 897/32.)

N á b o ž e n s t v í.

Kněžství je zařízením církevním; požívá ochrany § 303 tr. zák., bylo-li zlehčováno nebo zesměšňováno ve funkci nábožensko-církevní. (Rozh. ze dne 6. prosince 1932, Zm I 930/30.)

N a d r ž o v á n í z l o č i n ě m.

Činnost naznačená v první větě § 214 tr. zák. nezakládá zločin podle tohoto §, zanikl-li již v té době nárok státu na stíhání a potrestání hlavního pachatele (na př. jeho smrtí — § 224 tr. zák.); může však — záležela-li v křivém svědectví před bezpečnostním úřadem — zakládati přešupek podvodu podle §§ 205, 461 tr. zák. (Rozh. ze 4. února 1933, Zm I 488/31.)

N á h r a d a š k o d y.

K pojmu »ušlého zisku« nestačí možnost zisku, nýbrž jest zapotřebí bezpečnosti neb aspoň pravděpodobnosti, že by zisku bylo dosaženo, kdyby určitá okolnost nebyla nastala. Výhra na los jest okolností naprosto nejistou.

Ušla-li poškozenému škodným činem (vylákáním losu) hlavní výhra na los proto, že los byl ještě před tahem převeden na osobu třetí, nelze v tom spatřovati jeho »ušlý zisk«. (Rozh. z 12. ledna 1933, Rv II 400/31.)

S hlediska § 1328 obč. zák. není třeba, by byl podán důkaz, že svedená žena mohla vejíti v určité manželství, stačí, že se podle jejich poměrů, dosavadního bezúhonného života, stáří a rodinných poměrů mohla vdáti a dojíti tak zaopatření nejen za trvání manželství, nýbrž po případě i za vdovství nebo po zrušení manželského společenství. (Rozh. ze 3. prosince 1932, Rv II 505/32.)

N á j e m n í s m l o u v a.

Propadná lhůta § 1097 obč. zák. neplatí, učinil-li nájemce náklad nejen ve prospěch pronajímatelův, nýbrž i ve prospěch svůj vlastní, a požádá-li nadto pronajímatele o jeho přivolení, ba jednal-li dokonce v dorozumění s pronajímatelem a mělo-li se nájemci dostati úplaty, že se mu měl nárok amortisovati během 15 let. (Rozh. z 23. prosince 1932, Rv I 606/31.)

N a v r á c e n í v p ř e d e š l ý s t a v.

Podle § 364 tr. ř. lze povolití obžalovanému navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k provedení opravných prostředků, které obžalovaný včas soudním protokolem opověděl, vyhověl-li nalézací soud současně žádosti obžalovaného o zřízení obhájce chudých k jejich provedení tak pozdě, že tento obhájce obdržel dotyčné usnesení advokátní komory a rozsudek až po uplynutí lhůty. (Rozh. z 26. ledna 1933, Zm II 205/32.)

N á v r a t n e d o v o l e n ý (r e v e r s e).

Nevyslovil-li vyhoštění činitel obce, nýbrž soud nebo státní úřad správní, jest návratem po rozumu § 324 (323) tr. zák. i pouhý vstup na území, z něhož byl pachatel vyhoštěn; v subjektivním směru je třeba, by věděl o zákazu (znal obsah vyhošťovacího dekretu); domněnka pachatelova, že návratem na krátkou (přechodnou) dobu zákaz (zákon) neporuší, odpovědnosti nezprošťuje (§§ 3, 233 tr. zák.). (Rozh. ze dne 19. dubna 1933, Zr. I 1048/31.)

Nekalá soutěž.

Ne každý dodatek, jenž by byl nepřijatelným s hlediska předpisů o firmách, jest již proto v rozporu s dobrými mravy soutěže ve smyslu § 1 zákona proti nekalé soutěži.

Označení podniku jako »H-ovo studentské knihkupectví« není závadné s hlediska § 2 zákona proti nekalé soutěži. (Rozh. z 28. ledna 1933, Rv I 1695/31.)

Zda jest jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže, jest otázkou právní, již náleží řešiti výhradně soudu, při čemž jest mu přihlížeti též k tomu, jak se na ono jednání pohlíží mezi soutěžiteli, co o něm soudí veřejnoprávní korporace, které mají podle svého určení dbáti společných oprávněných zájmů soutěžitelů, a jaké důvody uvádějí pro svůj názor.

Příčí se dobrým mravům soutěže, slibuje-li obchodník zákazníkům náhradu cestovních výloh (do Prahy), nakoupí-li v jeho závodě za určitou cenu. (Rozh. ze 4. února 1933, R I 1100/32.)

Nepříčí se dobrým mravům, označuje-li se obchodník technicky vzdělaný jako „kino-inženýr“. (Rozh. ze 17. prosince 1932, Rv I 1201/31.)

Nemocenské pojištění.

Pro žalobu pojištěnce na nemocenskou pojišťovnu a na jejího lékaře o náhradu bolestného pro zaviněné trvalé porušení zdraví, jsou příslušné řádné soudy. (Rozh. z 12. ledna 1933, R I 1103/32.)

Pojištěnec nemůže se na lékaři nemocenské pojišťovny domáhati náhrady nemocenského, které prý mu ušlo tím, že ho prohlásil za zdravého, ač ještě uzdraven nebyl, leč že by prokázal, že nesprávný posudek byl podán úmyslně. (Rozh. z 12. ledna 1933, Rv I 1678/31.)

Nemocnice.

Ošetřování nemocných ve veřejných nemocnicích je záležitostí veřejnou; lékaři těchto nemocnic, konající lékařské práce, k nimž patří i udržování pořádku při léčení, obstarávají veřejné záležitosti.

Ochrany §§ 68, 81 tr. zák. požívá lékař (asistent) veřejné nemocnice, nařizující u výkonu lékařské služby po uplynutí doby pro návštěvy, aby se hosté vzdálili z místnosti, poněvadž přijde visita. (Rozh. z 19. prosince 1932, Zm II 454/30.)

Nesporné řízení.

V řízení o svolení k výpovědi jest vyloučena obnova řízení. (Rozh. z 12. dubna 1933, R I 262/33.)

Novoty.

Došlo-li k vydání rozsudku pro zmeškání následkem nedostavení se žalovaného, nelze žalovanému v odvolání uváděti okolnosti, dotýkající se skutkového podkladu rozsudku prvního soudu, třebaš měly zdánlivě působiti k dolíčení odvolacího důvodu. (Rozh. z 27. ledna 1933, Rv I 1579/31.)

Obchodní právo.

Zubní technik jest kupcem, povinným k protokolaci. (Rozh. z 12. dubna 1933, R I 298/33.)

Koupil-li obchodní zástupce, jenž není samostatným obchodníkem, provozujícím obchody po živnostensku, psací stroj pro vykonávání své

činnosti jako obchodní zástupce určité obchodní firmy, nelze v této koupí spatřovati na jeho straně ani obchod základní ve smyslu čl. 271. po případě čl. 272, č. 4 obch. zák., ani obchod pomocný podle čl. 273 obch. zák. (Rozh. z 15. prosince 1932, R II 489/32.)

Obchodnímu pomocníku nepřísluší právo žádati předložení knih a dokladů, nýbrž se musí při zkoumání bilance obmeziti jen na číselný souhlas bilance s knihami a na výtky omylů nebo zřejmých nesprávností, vyjímajíc případy vědomě učiněných nesprávných zápisů. (Rozh. z 12. ledna 1933, Rv II 368/31.)

Obžaloba.

Třídenní lhůta podle druhého odstavce § 211 tr. ř. je — jde-li o obžalobu soukromcu (§ 46 tr. ř.) — lhůtou propadnou a nelze ji prodloužiti.

»Případným návrhem« po rozumu druhého odstavce § 211 tr. ř. lze rozuměti jen návrh věcný, svým obsahem čelící k odstranění závady, pro kterou byla obžaloba prozatím zamítnuta; takovým návrhem není žádost soukromého obžalobce za lhůtu k podání dalších návrhů. (Rozh. z 8. února 1933, Zm II 433/32.)

Lhůta podle 2. odst. § 112 tr. ř. je propadná; její prodloužení z jiného důvodu než v § 112, odst. 3. tr. ř., uvedeného (na př. z důvodu složitosti věci nebo pro změnu právního zástupce) je nepřipustné. (Rozh. z 9. prosince 1932, Zm II 285/31.)

Odpůrčí nárok.

Nelze se domáhati bezúčinnosti postupní smlouvy mezi osobami, z nichž žádná není odporovatelovým dlužníkem. (Rozh. z 2. prosince 1932, Rv I 1545/31.)

Zkrácení odporujícího věřitele jest tu jen tehdy, lze-li očekávati, že odporování přivodí buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele, zvýší-li bezúčinnost právního jednání, jemuž je odporováno, možnost úspěšné exekuce, při čemž jest hleděti při posuzování otázky, zda nastalo zkrácení věřitele, nikoli v době, kdy došlo k odporovatelnému jednání, nýbrž k době, kdy byl vznesen odpor.

Odprodej movitých věcí dlužnickových není odporovatelný, má-li dlužník kromě toho nemovitý majetek, který může stačiti k uspokojení věřitele.

Účastník odporovatelného právního jednání dlužníka nemusí důkaz, že o případném zkracovacím úmyslu dlužníka věděl nebo věděti musil, nabízet i tehdy, zjistil-li soud z důkazů vedených odporujícím věřitelem, že byl při právním jednání, jemuž je odporováno, bezelstným, a že přes náležitou opatrnost o úmyslu dlužníka poškoditi odporujícího věřitele věděti nemusel. (Rozh. ze dne 2. prosince 1932, R I 882/32.)

Odvolačí řízení.

Byl-li svědek vyslechnut v první stolici dožádaným soudcem, odvolací soud pak při prvním ústním jednání vyslechl svědka přímo a pak, odročiv jednání, při novém ústním jednání, jež se konalo před změněným senátem, přečetl svědkovu výpověď z prvního ústního jednání odvolacího, — nejde o vadu řízení podle § 503, čís. 2 c. ř. s.

Odvolačí soud nebyl však oprávněn na základě nepřímého důkazu, provedeného přečtením výpovědi svědka, zvrátiti skutkové zjištění prvního soudu, učiněné na základě přímého výsledku jiných svědků. (Rozh. z 3. prosince 1932, Rv II 539/32.)

Zhodnotiti odchýlně výpovědi svědků, kteří byli vyslechnuti přímo soudem první stolice, a odchýliti se od skutkových zjištění tohoto soudu, jest odvolací soud oprávněn jen na základě přímého výsledku oněch svědků.

Odvolací soud jest však oprávněn doplniti skutková zjištění prvního soudu na základě výpovědi svědků, jejichž hodnověrnost nebyla v odvolání výslovně napadena, a to na základě pouhého přečtení jich výpovědi, třebaž byli v první stolici vyslechnuti přímo procesním soudem. (Rozh. z 10. prosince 1932, Rv I 1659/32.)

Ochrana republiky.

Přečin podle § 14, č. 1 zák. na ochr. rep. patří k deliktům ohrožovacím.

Jsou-li dány náležitosti skutkové podstaty podle § 14, č. 1 zák. na ochr. rep., je tím zjištěno, že jednáním pachatelovým byl skutečně ohrožen obecný mír, aniž je třeba tuto okolnost v rozsudku zvláště vyslovovati nebo odůvodňovati.

K subjektivní skutkové podstatě přečinu podle § 14, č. 1 zák. na ochr. rep. se vyžaduje jen úmysl pachatelův pobuřovati veřejně nebo před více lidmi proti některému z právních statků v tomto ustanovení zákona uvedených, nikoliv i vědomí pachatelovo, že ohrožuje svým jednáním obecný mír neb úmysl k tomu směřující; nevyžaduje se t. zv. „dolus coloratus“. (Rozh. ze dne 23. prosince 1932, Zm I 818/31.)

Zásada posledního odstavce čl. VI. uv. zák. k tr. ř. byla prolomena předpisy § 36 zák. na ochr. rep.

Sborové soudy první stolice jsou podle § 36, odst. 3 zák. na ochr. rep. příslušny pro zločin vojenské zrady podle § 6, odst. 2 zák. na ochr. rep. bez ohledu na to, kterou z příslušných trestních sazeb obžaloba navrhuje. (Rozh. z 23. ledna 1933, Zm I 897/32.)

Osmihodinová pracovní doba.

Noční hlídač továrního podniku patří do skupiny osob, uvedených v § 12, druhý odstavec zákona ze dne 19. prosince 1918, č. 91 Sb. z. a n.

Použití druhého odstavce § 12 cit. zák. není vyloučeno tím, že zaměstnanec koná hlídkovou službu v noci a že z 12 hodin odpočinku, náležejících zaměstnanci podle § 12 zák., nepřipadá aspoň 8 hodin na nepřetržitý noční klid.

Výnos ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919, č. 4751/III-19 ve vysvětlivkách k § 12 zák. č. 91/1918, jest ve shodě s tímto zákonem. (Rozh. z 9. března 1933, Rv I 1196/31.)

Pachtýři.

Desítiletou lhůtu podle druhého odstavce § 22, zákona čís. 318/1919 Sb. z. a n., ve znění zákona čís. 311/1920 Sb. z. a n., zákonem čís. 92/1931 v platnosti ponechaného jest počítati od nabytí nemovitosti. (Rozh. z 27. ledna 1933, RI 1174/32.)

Podmíněné odsouzení.

Činí-li součet trestů, které přicházejí v úvahu s hlediska § 265 tr. ř., více než jeden rok trestu na svobodě, nelze trest podle § 1 (1) zák. čís. 562/1919 podmíněně odložit; na součtu tom nic nemění výrok o započtení zajišťovací vazby. (Rozh. z 3. února 1933, Zm I 343/32.)

Předchozí odsouzení pro čin rázu uvedeného v § 2 zák. č. 562/1919 vylučuje v mezích tam stanovených podmíněně odsouzení i, byli-li trest prominut rozhodnutím presidenta republiky z 19. října 1928; bylo-li prominutí to vázáno podmínkou (že odsouzený nahradí škodu nebo dá zadosťučinění), čítá se doba stanovená v druhém odstavci § 2 cit. zák. ode dne, kdy byla ona podmínka splněna. (Rozh. ze dne 17. prosince 1932, Zm II 322/32.)

Podvod.

Předvezval-li pojištěnec lstivé jednání v úmyslu, by pojišťovnu poškodil a podařilo-li se mu skutečně uvést ji v omyl o tom, že u něho nastal případ krytý pojišťovací smlouvou (zástupce pojišťovny zjišťoval škodu), jde o dokonaný podvod a nezáleží na tom, že pojišťovna teprve potom (po upozornění četnictvem) prohlásila, že od smlouvy ustupuje. (Rozh. z 24. ledna 1933, Zm I 602/31.)

Pojištění.

Ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek, podle něhož pojistník pozbývá nárok na náhradu, přehání-li podstatně velikost škody, nelze použití, shořely-li pojistníku všechny pojištěné věci. V tom, že se pojistník rozchází se znalcem ohledně hodnoty shořelých věcí, není o sobě přehánění výše škody (vědomé udání hodnoty shořelých věcí nad pravou cenu).

Ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek, že pojistník musí dříve, než žádá náhradu, dokázati svou nevinu při vzniku škody úředním vysvědčením, aniž tam uvedeno, kterým úřadem má býti vydáno, jde na vrub pojišťovny (§ 915, odst. 2 obč. zák.).

Podle pravidel poctivých styků (§ 914 obč. zák.) neplatí ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek, podle něhož pojistník, není-li spokojen s náhradou ředitelstvím mu přiznanou, jest povinen učiniti o tom v určité lhůtě ředitelství písemné oznámení, a že, promešká-li tuto lhůtu, pokládá se to za důkaz, že souhlasí, — i v případě, že pojistník škodu ředitelstvím přiznanou dříve již výslovně odmítl. (Rozh. z 27. ledna 1933, Rv I 2118/31.)

Vyzvání pojistitele ke svolání rozhodčího soudu jest pravidelně uznáním důvodu povinnosti k plnění odškodného.

Nejde však o takové uznání, neuznal-li pojistitel ve vyzvání ke svolání rozhodčího soudu výslovně důvod k plnění, namítaje, že škoda nastala událostí, která není pojištěním kryta, a došlo-li k rozhodčímu výroku na základě výslovné dohody stran, že jim má býti zjednan podklad jen k tomu, aby pojistitel mohl učiniti pojistníku nabídku z ochoty a z ohledu na pojistníka jako jeho dlouholetého zákazníka (z kulantnosti). (Rozh. z 27. ledna 1933, Rv I 1880/31.)

Nárok proti pojišťovně na výplatu pojistné sumy z pojištění proti nárokům na náhradu škody, jež by byly na pojištěného vzneseny z automobilového úrazu, nepodléhá promlčení podle § 1489 obč. zák. ani podle § 6 písm. b) zákona o provozu silostrojů, i když je uplatněn poškozeným, jemuž byl podle § 308 ex. ř. přikázán k vybraní.

Ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek, jímž byla splatnost odškodného ve prospěch pojistníka posunuta na dřívější den, než je stanovena v § 40, odst. 1 poj. ř., není vzhledem k §§ 19, 22 a 42 poj. ř. neplatné.

Přijetím návrhu, v němž se praví: „Podepsaný navrhuje tímto pojištění proti nárokům na náhradu škody, které by na základě zákonných ustanovení na něho neb na osoby níže jmenované vzneseny byly z dů-

vodu, že v době, kdy pojištění bylo v platnosti, provozováním jízdy níže označeného vozidla byly cizí osoby usmrceny, poraněny neb jinak poškozeny“, bylo uzavřeno pojištění i ve prospěch osob „níže jmenovaných“. Tomu nevádí, že v návrhu tyto osoby (řidiči) nejsou uvedeny jmenovitě, aniž ustanovení dodatečných pojišťovacích podmínek, podle něhož se vylučují z pojištění nároky za škody, způsobené jinými řidiči, než v pojistce výslovně uvedenými, aniž další ustanovení těchto podmínek, že jen osoba včas ohlášená jest pojištěním kryta.

Osoby „níže jmenované“, v jejichž prospěch bylo pojištění ujednáno, mají přímý nárok proti pojišťovně z pojišťovací smlouvy. (Rozh. z 9. prosince 1932, Rv I 1251/31.)

Ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek, „že, nepřivede-li se nárok na (první) prémii u soudu k platnosti do tří měsíců ode dne splatnosti, má se za to, že se odstoupilo od smlouvy“, není jen právní domněnkou, nýbrž jde o lhůtu propadnou, jejímž marným uplynutím samočinně, ale také neodvratně nastává zrušení pojišťovací smlouvy.

Tato lhůta počíná dnem, jímž se pojistník octl v prodlení s placením prémie, a mohla-li premie býti zapravena ve splátkách, jakmile se octl v prodlení s některou splátkou. (Rozh. ze 16. prosince 1932, Rv I 1288/31.)

Ke splnění předpokladu, že spor jest veden na podnět pojistitele, „nebo jinak k jeho poukazu“, stačí nejen příkaz pojistitele k vedení sporu, nýbrž jakýkoliv poukaz, jehož provedení má v zápětí vznik útrat. Jde o takový poukaz, jmenoval-li pojistitel ve smyslu ustanovení pojišťovacích podmínek, shodného s § 124, odst. (2) poj. ř., pojistníku ve sporu proti němu o náhradu škody právního zástupce a dal pojistníku příkaz k podpisu plně moci, což pojistník učinil.

Ustanovení pojišťovacích podmínek, ukládající pojistníku poměrnou část útrat, pakli je odsouzen k větší náhradě, než činí pojišťovací jistina, a další ustanovení, že pojistitel ručí za útraty v poměru pojistné sumy k nároku vznesenému třetí osobou a přesahujícímu pojistnou sumu, předpokládá, že útraty nevznikly z podnětu pojistitele.

Ani právní zástupce pojistníka nemůže na něm žádati poměrnou část útrat, věděl-li, že ho ve smyslu pojišťovacích podmínek jmenoval pojistitel za zástupce pojistníka a že pojistník podepsal plnou moc z příkazu pojistitele.

Tím, že pojistník zaplatil ve smyslu pojišťovacích podmínek určitá procenta z útrat, neprojevili (§ 863 obč. zák.) souhlas se smírem, jež uzavřel jeho právní zástupce s poškozeným bez jeho vědomí. (Rozh. ze 16. prosince 1932, Rv II 541/31.)

Ustanovení prvního odstavce § 20 pojišťovacího řádu je donucujícím předpisem již svým doslovem, ač v § 22 zákona uveden není.

Ohlášení nároku pojistiteli nespadá mezi zákonné oznamovací povinnosti pojistníka, jich opominutí podléhá jen smluvním průpadným doložkám v § 32 zákona výtčeným.

Ustanovení pojišťovacích podmínek pro zodpovědnostní pojištění, že pojistitel neručí, stalo-li se uplatnění nároku třetího nebo zahájení trestního řízení pro čím zakládající nárok, po uplynutí tří měsíců po skončení pojišťovacího poměru, není nicotné podle § 20 (1) poj. ř. a neodporuje dobrým mravům.

Toto ustanovení nedopadá, nemohl-li odškodňovací nárok, jehož důvodem je pojistná příhoda, býti uplatňován proto, že ještě nevzešel anebo nemohl býti pojistníku znám. (Rozh. z 3. prosince 1932, Rv. II 153/31.)

Porota.

I když je porotčům vyhrazeno posouditi, zda tu byl stav nebo zda nastaly skutečnosti trestnost vylučující nebo rušící, není jim volno dávatí těmto pojímům jinou náplň, než je dána a určena těmi místy zákona, jež vymezují, za kterých okolností je trestnost činu vyloučena nebo přestává. Je věcí porotního soudního sboru, by tuto právní stránku věci posoudil sám a nepřipustil dodatkovou otázku, neodpovídají-li okolnosti při hlavním přelíčení tvrzené (napovězené) zákonným znakům okolnosti vylučující trestnost. (Rozh. z 25. ledna 1933, Zm II 393/32.)

Pozůstalost.

Podnik zůstavitele — nejde-li o podnik povahy ryze osobní — jest součástí pozůstalosti, a to tak, že jest předmětem pozůstalosti nejen jako souhrn věcí a práv k němu patřících, nýbrž jako hospodářský organismus a celek vzniklý organickým spojením těchto částí, při čemž jeho obecnou hodnotu spoluurčují i poměry závodu samy o sobě jinak neocenitelné, jako jméno závodu, jeho pověst a umístění jakož i okruh zákaznictva. (Rozh. z 4. března 1933, R I 84/33.)

Pracovní soudy.

Proti usnesení krajského soudu, jímž bylo rozhodnuto o rekursu z usnesení pracovního soudu o námitce jeho věcné nepřislusnosti, jest dovolací rekurs nepřipustný.

Podle druhé věty druhého odstavce § 36 zákona čís. 131/1931 Sb. z. a n. jest rekurs k nejvyššímu soudu přípustný jen proti usnesením odvolacího soudu v pracovních sporech, vydaným za odvolacího řízení a to jen za podmínek § 519 c. ř. s. (Rozh. z 12. ledna 1933, R II 502/32.)

S hlediska přípustnosti rekursu proti usnesení odvolacího soudu jest lhůstojné, zdali nárok, o kterém měl rozhodnouti odvolací soud, byl věcí nepatrnou již od počátku, či zdali se jí stal teprve později buď omezením žaloby nebo rozštěpením žalobního nároku z rozsudku prvního soudu. Za nepatrné jest považovati i věci, které jsou jimi v době, kdy bylo podáno odvolání, třebaš původně podle žaloby měl předmět sporu hodnotu nad 300 Kč. (Rozh. z 27. ledna 1933, R I 30/33.)

Přepavní řád.

Předpis § 903 obč. zák. platí i pro přepravní smlouvu železniční, najmě pro dodací lhůty stanovené čl. 79 přepr. řádu želez. Dodržela-li železnice dodací lhůtu, není v prodlení a neručí za průtah v dopravě, i když byl způsoben jednáním nebo opominutím jejích lidí, které by bylo lze pokládati za hrubé zavinění.

Dvoudenní přírážka, stanovená výnosem ministerstva železnic ze dne 19. listopadu 1928, čís. 25.480/28, platí i pro přepravu živých zvířat.

Ustanovení § 98 žel. přepr. ř. určuje jen rozsah náhrady a předpokládá, že železnice jest povinna dáti náhradu podle předpisů o jejím ručení.

Škoda, jež vznikla nekrmením zvířat, jest škodou, za niž dráha neručí podle čl. 90 přepr. řádu. (Rozh. z 21. prosince 1932, Rv I 1327/31.)

Příslusnost.

Ustanovení § 219 tr. ř. o příslusnosti založené spisem obžalovacím týká se jen trestných činů, pro něž byla podána obžaloba.

Zásada, že se příslušnost ke stíhání téhož pachatele pro několik deliktů, spáchaných v obvodech různých soudů, řídí ustanovením 2. odst. § 51 tr. ř., nikoliv ustanovením § 56 tr. ř., takže ani vyloučením řízení ohledně některého ze zločinných útoků tohoto obviněného a řízení dotud společně vedeného nemůže dojít k účinkům § 58 tr. ř., — neplatí, byl-li celý soubor majetkových deliktů proti některým obviněným vyloučen a jen ohledně spoluobviněného byla podána odděleně obžaloba. (Rozh. ze dne 19. prosince 1932, Nđ I 545/32.)

Předstížení po rozumu třetího odstavce § 51 tr. ř. zakládá jen skutečné předsevzetí vyšetřovacího úkonu; nestačí, že se u dotyčeného soudu vyskytl jen podnět k jeho předsevzetí (návrh státního zastupitelství a vyznačení lhůty k vyčkání zprávy četnictva). (Rozh. z 5. ledna 1933, Nđ II 162/32.)

Je-li žalovaný cizozemcem a provozovna, u níž konal služby, jest v cizozemsku, není podmínek pro příslušnost pracovního soudu (oddělení okresního soudu pro pracovní spory), a není překážky, by se strany nepodrobily příslušnosti sborového soudu podle § 104 j. n. (Rozh. z 27 ledna 1933, R I 9/33.)

Reformatio in peius.

Zákaz reformace in peius (§§ 290, odst. 2., 293, odst. 3. tr. ř.) vztahuje se jen k absolutní velikosti trestu; jde-li o trest na svobodě, jen k druhu, trvání a případným zostřením tohoto trestu.

Soud první stolice, vynášející na základě nového hlavního přelíčení rozsudek, není povinen uložit obžalovanému nižší trest než původním — nejvyšším soudem zrušeným. — rozsudkem vyměřený, ani, zprostil-li obžalovaného novým rozsudkem z obžaloby pro některý z trestných činů, jimiž byl uznán viným původním rozsudkem. (Rozh. ze dne 25. dubna 1933, Zm I 164/32.)

Shluknutí.

Úplným rozptýlením shluknutého davu, najmě rozptýlením (rozchodem) davu vytlačeného z místa shluknutí, pozbývá výzva k rozchodu účinnosti a závaznosti i pokud je v ní obsažen příkaz jednotlivci, by se vzdálil s místa shluknutí. Pozdější zdržování se jednotlivce na místě potlačeného shluknutí není neposlušností vůči všemu občanstvu svědčícímu zákazu chůze (pobytu) na místě dřívějšího shluknutí; nešetření takového zákazu není trestné podle § 283 tr. zák., nýbrž po případě podle čl. III. odst. čís. 2 zák. čís. 126/1920 (v doslovu zák. čís. 125/1927). (Rozh. z 11. února 1933, Zm I 460/32.)

Shovací smlouva.

Podle § 970 obč. zák. neručí ten, kdo pronajímá v létě části svého bytu příležitostně lázeňským hostům. (Rozh. z 2. prosince 1932, Rv I 876/31.)

Směnky.

Pod předpis § 103 směn. zák. spadá i podpis jednoho zástupce firmy, vyžaduje-li se k platnosti jejího podpisu znamenání dvou zástupců.

K závaznosti nepravého zmocněnce ze směnky se vyhledává, aby se svým podpisem vydával za oprávněného zástupce.

Předpokladem závaznosti zmocněncovy podle § 103 směn. zák. jest, že směnečné prohlášení bylo vydáno vůči třetí osobě (nabyvateli). K perfekci směnečného prohlášení a plné účinnosti podpisu proti nabyvateli jest

pak potřebí, by směnka podepsaná zmocněncem byla převedena do nabyvatelova vlastnictví.

Dal-li ten, kdo podepsal směnky za firmu, příkaz, by směnky byly vydány, a nepřesvědčil-li se, že nejsou opatřeny druhým firemním podpisem, jednal na svůj vrub. (Rozh. z 20. ledna 1933, Rv II 825/32.)

Jako domiciliát může býti udán kdokoliv, vyjímajíc směnečníka u cizí směnky a výstavce u vlastní směnky, může jím býti zejména i výstavce cizí směnky, remitent, indosant, a jen, je-li udán směnečník cizí směnky nebo výstavce vlastní směnky jako domiciliát, jest sice směnka domicilována, ale s nevyipiněným domicilem.

Domiciliát není ovšem směnečně zavázán ani směnečně oprávněn, nýbrž jest jen akceptantovým plnomocníkem, isa zmocněn k placení jako akceptantův orgán, a účelem jeho ustanovení jest, že akceptant se zpravidla postará o směnečnou úhradu a domiciliáta a nemá se od něho žádati, by měl sám směnečnou částku pohotově. (Rozh. z 27. ledna 1933, Rv II 944/32.)

S o u b ě h.

Nejde o delikt pokračovací, — jehož pojem předpokládá, že několikere přestoupení trestních zákazů tvoří jednotný právní celek, — nýbrž o sbíhající se delikty po rozumu § 265 tr. ř., uznal-li napadený rozsudek obžalovaného vinným samostatným trestným činem, jímž byl jen opakován stejnorodý trestný čin, jímž ho uznal vinným dřívější rozsudek. (Rozh. z 23. prosince 1932, Zm I 818/31.)

S o u d c e v y l o u č e n ý.

Předpis § 68 ve spojení s § 281, čís. 1 tr. ř., je právem formálním; neuvědomeni si jeho významu jde na vrub obžalovaného.

Práva uplatňovatí jako zmatek čís. 1 § 281 tr. ř., že se rozhodování zúčastnil soudce podle poslední věty § 68 tr. ř. vyloučený, pozbyl podle poslední věty § 281, čís. 1 tr. ř. po případě obžalovaný, opominuvší okolnost tu uplatňovatí, ač byl přítomen líčením, jichž se soudce ten zúčastnil. (Rozh. z 23. prosince 1932, Zm I 913/31.)

S o u k r o m o p r á v n í n á r o k y.

Nebylo-li provedení odvolání z výroku o soukromoprávních nárocích podáno takovým způsobem, že se mohlo státi předmětem řízení v § 294 odst. 2. tr. ř. předepsaného, nelze obsahu tohoto provedení dbáti (nebylo vyhověno výzvě předložiti vyhotovení odvolání pro soukromého účastníka, spojené s pohrůzkou, že nebude k opravnému prostředku přihlíženo, nebude-li výzvě vyhověno). (Rozh. ze dne 6. dubna 1933, Zm II 69/32.)

S p o l u v l a s t n i c t v í.

Spoluvlastník ideální části nemovitosti jest oprávněn k rekursu do usnesení, jímž byl na jiný spoluvlastnický podíl bez ohledu na ostatní podílníky povolen knihovní vklad výměny.

Spoluvlastník není oprávněn samostatně a bez ohledu na ostatní spoluvlastníky zatížití společnou nemovitost doživotní výměnou. (Rozh. z 22. prosince 1932, R II 485/32.)

S p r á v a.

Ke vzdání se nároku ze správy stačí konkludentní čin. Převedení věci u vědomí, že jest cizí, jest konkludentním činem, vzdáním se mlčky.

Koupena-li věc (kůň), ač prodatel ručení odmítl, jest v tom shledávati souhlas kupitelův s odmítnutím ručení.

Při lstivém zamlčení vady ani vzdání se nevylučuje nárok ze správy. Lstivým jest zamlčení, stalo-li se úmyslně, by tím byl druhý smluvník přiveden k rozhodnutí, jež by jinak neučinil. Znal-li prodatel vady koně a neoznámil-li je kupiteli, mohlo by po případě býti lstivým prohlášení prodavatelovo, že za nic ručiti nemůže. (Rozh. z 13. ledna 1933, Rv II 528/31.)

Šekové řízení. (V ýklad pravidel pro šekové řízení.)

Byl-li příkaz výplatou peněz proveden šekovým úřadem: teprve, až když byla odkryta zpronevěra úředníka, jenž vklady zpronevěřil, hradí se vlastníku šekového účtu jen 1% úrok ve smyslu §§ 12 a 14 pravidel. (Rozh. z 10. března 1933, Rv I 2016/31.)

Telegraf y.

Propadnutí po rozumu § 24, odst. 5. zák., č. 9/1924 je v podstatě svou povahou vedlejší. trestem, který nemůže stihnouti osobu na trestném činu neúčastněnou; nelze proto vysloviti propadnutí radiového přístroje, který pachatel (odsouzenému) nenáleží, nýbrž byl jím odcizen osobě, která přístroj přechovávala oprávněně, majíc k tomu koncesi příslušného poštovního a telegrafního úřadu. (Rozh. ze dne 1. dubna 1933, Zm II 20/33.)

Tisková novela.

Jde-li jen o zanedbání povinné péče podle § 6 tisk. nov., nepřichází v úvahu po subjektivní stránce, zda si pachatel (odpovědný redaktor) uvědomil urážlivou povahu projevu, nýbrž třeba výroku o tom, zda si při náležité pozornosti a opatrnosti měl a mohl uvědomiti obsah článku, a zda to z nedbalosti opominul.

Z toho, že urážlivý protest byl přednesen ve schůzi obecního zastupitelstva, nelze beze všeho souditi, že šlo o věc veřejného zájmu (o hájení veřejného zájmu) po rozumu § 4 tisk. nov. (Rozh. z 16. prosince 1932, Zm I 797/31.)

Je-li nakladatel neperiodického tiskopisu totožný s původcem, který byl odsouzen podle § 1 tisk. nov., ručí s ním solidárně podle § 24 tisk. nov. také vlastník tiskárny v rozsahu § 21 tisk. nov.

Byl-li zamítnut návrh soukromého žalobce na vyslovení této platební povinnosti, může tomuto výroku odporovati soukromý žalobce odvoláním, pokud jde o platební povinnost vlastníka tiskárny ohledně přiznaného odškodného za příkoří (§ 17 tisk. nov.) stížností podle § 292 tr. ř., pokud jde o ručení jeho za náklady trestního řízení. (Rozh. ze dne 9. března 1933, Zm I 307/31.)

Nakladatelem po rozumu § 24 tisk. nov. jest osoba, která fakticky obstarává rozmnožování a rozšiřování tiskopisu; při tom je nerozhodno, zda tak činí na účet vlastní či cizí.

Vydavatelem ve smyslu § 24 tisk. nov. jest osoba, která dává podnět, by dílo vyšlo tiskem.

Zákon má v § 24 (1) tisk. nov. na mysli jen podpůrné ručení vydavatele, nikoliv jeho kumulativní zodpovědnost vedle nakladatele. (Rozh. ze dne 28. února 1933, Zm II 401/31.)

Kdo nebyl ani okresním úřadem ani družstvem vyrozuměn, aniž jinak zvěděl o tom, že byl úředně schválen za zástupce tiskařské koncese

družstva (§ 55, odst. 2. živn. ř.), a aniž funkci tu skutečně obstarával, neodpovídá trestně jako odpovědný správce tiskárny (§ 24 tisk. nov.) za zanedbání povinnosti při tisku po rozumu §§ 6, 24 tisk. nov. (Rozh. ze dne 28. března 1933, Zm I 1022/31.)

Byl-li služební poměr odpovědného redaktora v době vyjití závadného čísla přerušen (suspensí), neodpovídá za zanedbání povinné péče ve smyslu § 6 tisk. nov. ani, opomenul-li o tom učiniti řádně a včas oznámení po rozumu § 10, odst. 2. tisk. zák. (Rozh. ze dne 29. dubna 1933, Zm I 39/33.)

§ 24 (1) tisk. nov. činí (podpůrnou) odpovědnost správce tiskárny závislou jen na tom, zda je nakladatel (vydavatel) znám čili nic, nečiní však rozdílu, zda je nakladatelem (vydavatelem) osoba právnická či fyzická. (Rozh. z 28. ledna 1933, Zm I 454/31.)

Tiskový zákon.

Promlčecí doba může býti přetržena a požadavku »včasného pokračování v zahájeném řízení« po rozumu §§ 27, 40 tisk. zák. vyhověno jen úkony předvezatými trestním soudem, nikoliv úkony (návrhy) obžalobcovými (sensáním obžaloby).

Úkonem směřujícím k pokračování v trestním stíhání je i opatření trestního soudu, by mu byly spisy státním zastupitelstvím s příslušnými návrhy včas vráceny za účelem dalšího stíhání pachatele; nelze proto v tom, že spisy byly u státního zastupitelství k návrhu a ve lhůtě § 40 tisk. zák. nebyly soudu vráceny, spatřovati »nemožnost stíhati vinníka v těchto zemích« po rozumu této stati zákona. (Rozh. z 21. ledna 1933, Zm II 220/31.)

Trest.

Odpykal-li si již pachatel v cizozemsku trest na svobodě, uložený mu pro týž hrdelní zločin, nelze mu podle § 50 tr. zák. v tuzemsku uložit trest smrti, nýbrž jen trest těžkého žaláře doživotního, který však lze zmírniti použitím ustanovení § 338 tr. ř.; uložení tohoto trestu není tu na závalu zákaz zosíření trestu doživotního žaláře podle § 50 tr. zák., nebyly-li s výkonem onoho trestu na svobodě v cizozemsku buď povšechně pro způsob jeho výkonu nebo konkrétně pro zvlášť nařízené zosíření pro pachatele spojeny újmy, které podle předpisů v tuzemsku platných s výkonem doživotního těžkého žaláře spojeny nebývají a spojeny býti nesmí.

Příkaz prvního odstavce § 36 tr. zák. platí neobmezeně bez ohledu na rozsah proveditelnosti zásady druhého odstavce téhož §. (Rozh. z 21. ledna 1933, Zm I 867/32.)

Úpadek z nedbalosti.

I technickou stránkou podniku pověřený veřejný společník protokolované firmy odpovídá za nenáležitě vedení knih po rozumu § 486 a) tr. zák., ví-li, že funkcí tou pověřený společník povinnosti v tom směru nedostál; nestačí, že působil na tohoto společníka, by dal knihy do pořádku, nestaral-li se o provedení tohoto opatření.

»Nepořádně« po rozumu § 486 a) tr. zák. jsou vedeny knihy, které neumožňují přehled stavu majetku (aktiv a pasiv) ani dlužníkovi ani třetí osobě s potřebným vzděláním; vyhovuje takové vedení knih, že i třetí osoba účetnictvu znalá může z nich — třebaže s průtahem — sestaviti přehled o stavu jmění; nestačí, zjedná-li si obchodník teprve dodatečně

předepsaný stav knih z dokladů a zápisů jen jemu srozumitelných. (Rozh. z 18. ledna 1933, Zm I 483/31.)

Odvážným obchodem po rozumu § 486. č. 1 tr. zák., není jen obchod diferencní, nýbrž každý obchod, při němž jest počítati s větší pravděpodobností s možností ztráty, než u jiných obchodů, a k jehož podniknutí je proto potřebí kapitálu, jimž může býti uhrazena případná ztráta z takového obchodu. (Rozh. z 6. prosince 1932, Zm I 170/31.)

U r á ž k a n a e t i.

Bylo-li v závadném podání uvedeno, že se úřad vyhýbá vlastní odpovědnosti a nutí nemožným způsobem obžalovaného prokázati jsoucnost určitých okolností, a že jednání úřadu je tvrdošíjné a nesprávné, nejdě o tvrzení určitých konkrétních skutečností, nýbrž o projev úsudků (odsudků), které mohou nabyti povahy obviňování z určitého (nečestného) skutku po rozumu § 488 tr. zák., jen souvislostí s výslovnými tvrzeními nebo náznaky vyhocenými ve směr na určité skutky nebo úkony dotčeného úřadu. (Rozh. ze 17. prosince 1932, Zm I 847/32.)

U r č o v a c í ž a l o b a.

Předmětem určovací žaloby může býti jen právo, jež již tu bylo v době podání žaloby. Tak jest tomu, domáháno-li se zjištění, že žalobci, jemuž byla odňata část ruky, přísluší proti žalovaným právní nárok na náhradu výloh spojených s opatřováním prothesy za amputovanou část ruky. Právní zájem na brzkém zjištění tohoto nároku jest spatřovati v tom, že žalobce musí věděti, zda si může prothesu opatřiti na účet žalovaných, jakmile nastane toho nutnost, kdyby mu to majetkové poměry nedovolovaly.

Dvouleté dítě nemůže se však domáhati zjištění práva na náhradu ušlého výdělků. (Rozh. z 28. ledna 1933, Rv II 768/31.)

Ú ř e d n í k v e ř e j n ý.

Obecní radní, provádějící k příkazu obecního starosty kontrolu vstupenek při zábavě po rozumu § 9 řádu o vybírání dávky ze zábav (pro Čechy), požívá ochrany §§ 68, 81, 312 tr. zák., třebaže kontrolu tu provádí nepřiměřeným způsobem v sále, ve kterém se zábava koná; nezáleží na tom, že se nevykázal předepsaným ověřením, je-li pachatel beztak znám. (Rozh. ze dne 21. dubna 1933, Zm I 958/31.)

Ú ř e d n í t a j e m s t v í.

Výslech státního úředníka jako svědka bez předchozího zproštění povinnosti zachovávatí úřední tajemství je nepřipustný po rozumu § 151, č. 2 tr. ř., jen, pokud je samotným svědkem nebo jinak poukázáno k tomu, že se zamýšlený výslech dotkne postřehů nebo poznatků, jejichž vyjevením poruší svědek úřední tajemství.

Svědectví a nález a posudek státního úředníka jsou neplatné (§ 151, č. 2, 120 tr. ř.) jen v těch částech, jimiž vyjevil poznatky a postřehy, které z důvodu úředního tajemství vyjeviti nesměl. (Rozh. z 23. ledna 1933, Zm I 897/32.)

Ú t r a t y.

Obviněnému lze uložit náhradu útrat zastoupení jen toho soukromého účastníka, pro jehož poškození byl uznán vinným; na tom nic

nemění okolnost, že v řízení rozsudku předcházejícím byla přiznána práva soukromého účastníka osobě, která následkem podezření, že jí byla trestným činem způsobena škoda, byla považována za poškozenou. (Rozh. z 11. února 1933, Zm I 17/33.)

Vojenský kůň.

Chovatel koně ručí státu za skutečnou škodu i, stalo-li se uhynutí (utracení) koně jen náhodou, leč že by šlo o vyšší moc.

Jde o vyšší moc, nejde-li jen o obyčejnou náhodu, která se často přihází a dá se předvídati, nýbrž o událost kromobyčejnou, jež se také nedá odvrátiti ani největší péčí chovatelovou. (Rozh. z 21. prosince 1932, Rv I 1733/31.)

Vlastnictví.

Byly-li prodané věci odevzdány tomu, kdo je koupil v tajné plné moci pro jiného, nabytí k nim vlastnického práva zmocněnec, nikoliv zmocnitel. K nabytí vlastnictví zmocnitelem jest zapotřebí, aby zmocněnec odevzdal věci zmocniteli (§§ 426, 427, 428 obč. zák.). (Rozh. z 12. ledna 1933, Rv I 1612/31.)

Výpověď.

Výpověď ve smyslu § 561, odstavec 2 c. ř. s., jest platná (vykonána účinně), byla-li vypovídané straně řádně doručena a nepodařila-li tato ve lhůtě námitky. Jsou-li tyto náležitosti splněny, stala se soudní výpověď exekučním titulem, a nebylo třeba, by bylo také ještě vykázáno její doručení vypovídací straně, což jest jen podmínkou toho, by započítí mohl pro ni běh čtrnáctidenní lhůty § 575, odst. 3 c. ř. s. (Rozh. z 13. ledna 1933, R I 1130/32.)

Vyrovnání.

Nejde o změnu směnečného platebního příkazu, nýbrž jen o jeho přizpůsobení potvrzenému vyrovnání, byl-li soudem ponechán v platnosti a žalovaný uznán povinným zaplatiti zažalovanou částku s příslušenstvím pod exekucí »v rámci vyrovnání«.

Byl-li sporný nárok před vynesením rozsudku prvé stolice uznán buď smírem nebo vyrovnáním, lze tuto skutečnost ve sporu namítati jako novaci, tedy hmotněprávní námitkou, nikoliv však procesálně jako věc rozsouzenou. (Rozh. z 27. ledna 1933, Rv I 2379/32.)

Vyživovací zákon.

Zajišťovací exekuci podle § 6 zákona ze dne 16. prosince 1930, č. 4 Sb. z. a n. nelze povolití bez exekučního titulu. (Rozh. ze 7. dubna 1933, R I 261/33.)

Zástavní právo.

Pro budoucí pohledávky, k nimž jest počítati i pohledávky z otevřeného úvěru, lze zřídití zástavní právo k movitým věcem.

Pouhá abstraktní možnost budoucích pohledávek nestačí, nýbrž jest třeba, by byly aspoň označeny osoby mezi nimi, a právní důvod, z něhož má pohledávka vzejítí. (Rozh. ze 16. prosince 1932, Rv I 1481/31.)

Zbrojní patent.

Nutnost odvrátiti nebezpečí, hrozící majetku, ospravedlňující nosení zbraně po rozumu § 36 zbroj. pat., předpokládá mimořádné nebezpečí,

za jaké nelze uznati ohrožení drůbeže liškou. (Rozh. z 30. prosince 1932, Zm I 1006/30.)

Z m a t e č n o s t.

Nedostatečnost obsazení soudu při jednom roku, působí zmatečnost jednání, které bylo v jiném roku, při němž řízení bylo provedeno znova. Použití protokolu o dřívějším jednání při zmatečném roku neznamena nedostatečné obsazení soudu, projedávajícího spor znova, a může přicházeti v úvahu jen jako vada řízení. (Rozh. ze 16. prosince 1932, Rv II 664/31.)

Neplatným po zákonu (§ 344, čís. 3 tr. ř.) jest vyšetřovací nebo vyhledávací úkon, byl-li předsevzat proti zákonnému zákazu, nebylo-li při jeho provádění šetřeno zákonného zákazu, nebo nebyl-li před jeho předsevzetím nebo po jeho předsevzetí zjednán předpoklad zákonem stanovený a stanoví-li zákon na nešetření zákazu nebo nezjednání předpokladu následek neplatnosti úkonu. (Rozh. z 18. ledna 1933, Zm I 856/32.)

Z m í r n ě n í t r e s t u.

Polehčujícím důvodem, odůvodňujícím zmírnění trestu (pro urážku na cti) po rozumu § 410 tr. ř., jest i odpuštění uraženého (smírem) po pravoplatnosti rozsudku. (Rozh. ze 17. prosince 1932, Zm I 713/32.)

Odpuštění rodičů zneužitých děvčat pachateli, odsouzenému pro zločin podle § 132 tr. zák., nemusí ještě znamenati, že se poškozeným dostalo od pachatele zadostučinění a proto býti důvodem ke zmírnění trestu po rozumu § 410 tr. ř.

Neuznal-li vrchní soud ono odpuštění za polehčující okolnost ve smyslu § 410 tr. ř., jde o výrok ryze arbitrární, který nemůže býti podkladem kladného výroku podle §§ 33 a 292 tr. ř. (Rozh. ze 17. prosince 1932, Zm II 429/32.)

Z p ě t n á k o u p ě.

Vyhradili-li si prodatelé nemovitosti v tržové smlouvě bez jakéhokoliv zvláštního omezení předkupní právo podle § 1072 obč. zák. a právo zpětné koupě podle § 1068 obč. zák. s knihovním zajištěním, neměla okolnost, že prodatelé nevykonali ve lhůtě § 1075 obč. zák. předkupní právo, vliv na jsoucnost vyhrazeného jim práva zpětné koupě. (Rozh. z 22. prosince 1932, R II 458/32.)

Z p r o n e v ě r a.

I cenné papíry (akcie), dané pachatelem se souhlasem vlastníka bancie do zástavy za účelem realizace zápůjčky, kterou vlastník tímto způsobem chtěl pachateli poskytnouti, mohou býti předmětem zpronevěry; svémocný prodej těchto papírů pachatelem jest »přivlastněním si jich po rozumu § 183 tr. zák.

Pro dosah §§ 183, 184 tr. zák. (pro zjištění, jde-li o zločinnou kvalifikaci pokud se týče vyšší sazby trestní) jest však z povšechné objektivní hodnoty těchto papírů odečísti částku, kterou by bylo vlastníku (svěřiteli) beztak vynaložiti, by si znovu zjednal skutečnou moc nad nimi, i kdyby nebylo došlo ke svémoci (částku, kterou vlastník prostředkem svěřeni papírů k lombardu zamýšlel zapůjčiti). (Rozh. z 21. ledna 1933, Zm I 973/31.)

Směnka vydaná kupitelem na celou kupní cenu nebo na její část, najmě na část zbývajcí po hotové splátce, může býti platidlem, nebo jen

prostředkem k zabezpečení pohledávky vzešlé prodávce z kupní ceny; v tomto případě trvá pohledávka z kupní ceny dále a kupní cena je kupitelem zaplacená teprve, až složí směnečnou valutu u držitele směnky; do té doby zůstává účinnou výhrada vlastnického práva přes odevzdání směnky.

Pojistné, které kupitel dostal v případě zkázy (znehodnocení věci), je předmětem oné výhrady vlastnického práva prodávce a věcí kupiteli po rozumu § 183 tr. zák. svěřenou jen, bylo-li pojištění uzavřeno prodávce ve vlastní prospěch (na vlastní účet), nebo, bylo-li ujednáno, že kupitel věc pojistí a že — nastane-li pojistný případ dříve, než bude kupní cena úplně zaplacená — případně pojistný peněz prodávce, na jehož účet byla pak věc kupitelem pojištěna. (Rozh. z 2. února 1933, Zm II 281/32.)

Přehled judikatury Nejvyššího správního soudu.

C e s t y.

I za účinnosti zákona č. 116/1927 Sb. lze povolití vybírání mýta podle zákona č. 32/1867 z. z. čes. (Nál. ze 13. ledna 1933, č. 20.559/32.)

C l o.

Strana nemá právního nároku, aby jí byl povolen záznam zboží vyváženého ke zušlechtění nebo ke správce (k cíli bezcelného zpětného dovozu) podle § 62, odst. 2., resp. 63, odst. 1., lit. f cel. zák. 114/27 Sb. (Nál. z 21. ledna 1933, č. 16813/30.)

D a n ě.

Je nezákonné, odepře-li úřad meritorně jednati o nároku právnické osoby na věcné osvobození od dávky z majetku podle § 4 II. (§ 43, č. 3) zák. o dávce z důvodu, že nárok ten nebyl uplatněn již v přiznání. (Nál. z 28. ledna 1933, č. 1048.)

Zákon o dávce z majetku a z přírůstku na majetku č. 309/1920 Sb. platí na části býv. věvodství Těšínského, nad níž byla rozhodnutím konference velvyslanců, daným v Paříži dne 28. července 1920, uznána dnem 10. srpna 1920 svrchovanost Československá. (Nál. z 2. února 1933, č. 860.)

Osobami ručícími podle § 8, odst. 3. zák. č. 268/23, resp. § 8, odst. 2. zák. č. 321/21, za daň z obratu, stihající právnickou osobu, jsou také likvidátoři družstva na Slovensku. Tyto osoby ručí za daň z obratu, předepsanou družstvu i za dobu před likvidací. (Nál. ze 7. února 1933, č. 1874.)

Za účinnosti zákona o přímých daních č. 76/1927 Sb. platí pro otázku, jde-li o stavbu, které přísluší nárok na osvobození od daně domovní, stanovený v § 49 zákona o staveb. ruchu č. 44/27, veškerá ustanovení v § 136 zákona o přímých daních, tedy i odst. 5., vylučující výhody při současném užívání dvou nebo více malých bytů jednou domácností. (Nál. z 23. prosince 1932, č. 20.173.)

Nástavbu podle § 1, č. 3 zák. č. 242/1911 ř. z., kterou se rozumí zvýšení již postavených budov zřízením nových pater, nelze subsumovati pod pojem staveb domů s malými byty podle § 37 zák. č. 45/1922 Sb. (Nál. ze 4. ledna 1933, č. 21.093/32.)

V místech, nepodrobených zcela dani činžovní (§ 143, odst. 1., lit. b) zák. č. 76/1927 Sb.), podléhají této dani hostinské pokoje, sloužící ku přechovávání cizinců a nocležářů za plat. (Nál. ze 4. ledna 1933, č. 21.095/32.)

Předpoklady pro uložení 5% zvýšení daně z obratu podle odst. 6. § 17 zákona č. 268/1923 Sb., resp. podle zákona č. 246/1926 Sb., nelze podpůrně posuzovati podle § 309, odst. 3. zákona o přímých daních.

Sazba uhelné daně z koksu, použitého k výrobě surového železa ve vysokých pecích, 50 h za 1 q podle čl. I. zák. č. 116/26 Sb., přísluší jen na koks za účinnosti tohoto zákona z koksárny vpravený a k výrobě železa skutečně použitý. (Nál. ze 13. ledna 1933, č. 352.)

Částky, které obdrželi jednotliví členové kartelního sdružení z důvodu vyrovnání cen na základě kartelního ujednání, nejsou úplatou podle § 9 zák. č. 321/21 Sb. (Nál. ze 17. ledna 1933, č. 503.)

Fond společnosti s ruč. obm., mající povahu speciálního fondu rezervního ve smyslu § 95 lit. f) zák. o os. d., který byl utvořen v době, kdy společnost podléhala všeobecné dani výdělkové, a byl vykázán v bilanci rozhodně pro vyměření zvláštní daně výdělkové podle zákona č. 271/20 Sb., sluší vésti v evidenci fondů jako fond nezdaněný. (Nál. z 27. ledna 1933, č. 18.679/32.)

Domovské právo.

Za platnosti konskripčního patentu z 25. října 1804, č. 4, sv. 23 Sb. zák. pol., následují nemanželské nezletilé děti vždy matku při změně domovské příslušnosti, tedy i tehdy, nastala-li změna následkem sňatku, třebaž sňatkem tím nebyla provedena legitimace per subsequens matrimonium. (Nál. z 25. ledna 1933, č. 1487.)

Honební právo.

Nebyl-li výměr okresního úřadu, kterým běže na vědomí pronájem společenstevní honitby, právní moci, není okresní úřad již oprávněn, dospěje-li později k jinému hodnocení daných okolností (§ 13 čes. honeb. zákona), výměr svůj z moci úřední odvolati a pronájem zrušiti, leč by tu byly podmínky obnovy řízení. (Nál. z 12. ledna 1933, č. 21206/32.)

Jazykové právo.

Kvalifikací méně uspokojivou nebo neuspokojivou pro nezalost státního jazyka ve sm. čl. 66, jazykového nařízení č. 17/1926 Sb. jest rozuměti celkový kvalifikační posudek. (Nál. z 27. ledna 1933, č. 1397.)

Článek 7. odst. (1.) jaz. nař. č. 17/1926 Sb., pokud obsahuje předpis, že listiny a spisy, zřízené v době počínající dnem 6. března 1925 a sepsané v jazyku menšinovém, lze předložit — jako přílohy, doklady, k důkazu nebo k jiným úředním účelům — soudům, úřadům a orgánům v cit. odst. (1.) blíže označeným jen v ověřeném překladu do státního jazyka, odporuje jazykovému zákonu. (Nál. ze 7. února 1933, č. 7769/32.)

Výrok trestního soudu, kterým bylo soukromému žalobci pohroženo, že, nepředloží-li ověřený překlad písemnosti, překlad bude pořízen na jeho útraty, není aktem založeným v právu jazykovém, nýbrž v trestním právu procesním. (Nál. ze 7. února 1933, č. 8498/32.)

Ustanovení čl. 82, odst. 2. věty 1. jaz. nařízení, je ve shodě s jazykovým zákonem. (Nál. ze 14. února 1933, č. 7768/32.)

Mimořádná opatření poválečná.

Ustanovení 2. věty 1. odst. čl. XXII. vládn. nař. č. 276/1924 Sb. o výpočtu valutního zisku, jehož odvedení jest podmínkou odškodného za válečné půjčky, uložené v cizině, které byly dne 2. června 1920 v lombardu, jest kryto § 12 zákona č. 216/24 Sb. (Nál. z 9. ledna 1933, č. 12.949/30.)

Jestliže hodnota válečných půjček, přihlášených k výměně podle zákona č. 216/24 Sb. a oceněných 30% své jmenovité hodnoty (§ 27 cit. zákona), připočtena ke jmění vzatému bez válečných půjček za základ dávky z majetku, přesahuje hranici 25.000 Kč, stanovenou § 4 cit. zákona, má jejich vlastník nárok na odškodnění jen ohledně těch půjček, jejichž jmenovitá hodnota, ceněná 30% v Kč, odpovídá rozdílu mezi jměním, vzatým za základ dávky, a hranicí 25.000 Kč. Nál. ze 13. ledna 1933, č. 21.237/32.)

Občanství státní.

»Skutečným úředníkem« československého státu podle § 1 4. ústav. zák. č. 236/20 Sb. stal se úředník justiční správy na Slovensku podle zák. č. 270/20 Sb. teprve výkonem služební přísahy podle § 6 cit. zák. (Nál. ze 14. ledna 1933, č. 21.097/32.)

Obecní věci.

Obec ani obecní rada nejsou legitimovány k podání rekursu proti rozhodnutí okresního úřadu ve věci volby kostelního konkurenčního výboru na Moravě podle § 14, zák. č. 11/1864 mor. z. z., jímž bylo vysloveno, že aktivní volební právo přísluší toliko katolickým členům obecních rad. (Nál. z 21. ledna 1933, č. 20.011/32.)

Podle pravidel o vybírání obecních poplatků stavebních v Roudnici n./L. (shodných se vzorcovými pravidly vl. nař. č. 143/1922 Sb.) nelze vedle poplatku »za novostavby, přístavby« atd., předepsaného podle § 6 za stavební povolení, ukládati tento poplatek ještě zvláště také za povolení k užívání stavby. (Nál. z 23. ledna 1933, č. 11.594/31.)

Ustanovení § 1, odst. 2. pravidel o obecní dávce z nájemného, ve znění čl. VI. § 1, odst. 2. vzor. pravidel vl. nař. 15/1928 Sb., dle něhož částky, o které bylo nájemné od 1. ledna 1933 zvýšeno, nejsou základem pro vyměření dávky, vztahuje se i na případy, kde nájemní objekt po 31. prosinci 1927 za nájemné proti roku 1927 vyšší byl nově pronajat. (Nál. z 23. ledna 1933, č. 121.)

Byla-li na člena obecní rady neb zastupitelstva podána obžaloba pro zločin dle §§ 8, 153 tr. z., nemůže svůj úřad vykonávati, pokud trvá řízení trestní (§ 25, odst. 2. obecního řádu mor. ze dne 15. března 1864, č. 4 z. z.). (Nál. z 24. ledna 1933, č. 1070.)

Zemský úřad, rozhoduje o odvolání poplatníka do rozhodnutí okresního úřadu ve věci dávky z přírůstkem hodnoty nemovitostí, není za účinnosti dávkových pravidel č. 143/1922 Sb. oprávněn, rozhodnutí to zmocí úřední změnit v neprospěch odvolatele. (Usnesení ze 6. února 1933, č. 108/31 pres.)

Do rozhodnutí, jímž bylo v cestě instanční zrušeno usnesení obecního zastupitelstva, že souhlasí se zřízením pobočky obecního spořitelny a přejímá ručení také za závazky této pobočky, není spořitelna legiti-mována stěžovatí si k Nejvyššímu správnímu soudu. (Nál. ze 13. ledna 1933, č. 516.)

Pojišťování sociální.

Stavební podnik nelze považovati za podnik dočasný ve smyslu § 46, odst. 2. zák. čl. XIX. : 1907, jen proto, že se provozuje sezonně. (Nál. ze 7. ledna 1933, č. 20.585/32.)

Mzdou podle § 10 zák. č. 221/24 Sb. jest i zpropitné, které dostává holičský pomocník, jsou-li splněny podmínky, v cit. § uvedené. (Nál. z 19. ledna 1933, 824.)

Rozhodnutí okresního úřadu o odvoláních, podaných do několika platebních rozkazů okresní nemocenské pojišťovny, z nichž žádný nezní na více než 200 Kč, je konečným dle čl. 8, odst. 3. zák., č. 125/27, třeba součet příspěvků k placení uložených 200 Kč přesahoval. (Nál. z 19. ledna 1933, č. 826.)

Skutečnost, že zaměstnanec si způsobil nemoc lehkomyšlným nebo nemravným životem, neosvobozuje nemocenskou pojišťovnu od povinnosti poskytnouti mu nemocenské ošetření (§ 95 I, čís. 1, zák. č. 221/24) a je proto i zaměstnavatel, jsou-li dány podmínky § 20, odst. 2. zák. 221/24, povinen nahraditi nemocenské pojišťovně tento podpůrný náklad. (Nál. z 19. ledna 1933, č. 855.)

Ve sporech o nemocenské pojištění zaměstnanců, uvedených v zákoně č. 117/1926 Sb., platí co do lhůty a místa ku podání opravného prostředku proti výměrům nositelů pojištění předpisy zákona č. 221/1924 Sb. (184/1928 Sb.) a nikoliv ustanovení § 17 nařízení č. 4790/1917. (Nál. ze 24. ledna 1933, č. 1157.)

Dnem onemocnění ve smyslu § 32 nemocenského zákona č. 33/1888 ř. z. nelze rozuměti den, kdy dle § 6 b) cit. zákona, ve znění zákona č. 457/1917 ř. z. nemoc byla hlášena. (Nál. z 2. února 1933, č. 1356.)

V přihlášce ku pojištění dle zák. č. 221/24 Sb., podané bez výhrady, spočívá vůči pojišťovně závazné uznání, že osoba, která přihlášku podala a v ní sebe za městnavatele označila, jest zaměstnavatelem přihlášeného. (Nál. z 2. února 1933, č. 1713.)

Podle § 1, odst. 2. zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách, č. 26/1929 Sb., podléhá pensijní pojistné povinnosti kandidát advokacie.

Trvalost zaměstnání není podmínkou pojistné povinnosti pensijní dle zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách, č. 26/1929 Sb. (Nál. ze 17. února 1933, č. 20.137/30.)

Poplatky.

Poplatku podle sazeb. pol. 84 B) 2. popl. prav. podléhají listiny o pohledávkách, vzniklých v y d a t e l i listiny. (Nál. z 30. prosince 1932, č. 21.706/29.)

Řízení správní.

Odvolací úřad, rozhoduje o odvolání podle § 81 nař. č. 8/1928 Sb., není oprávněn změnit z úřední moci výrok I. stolice v neprospěch od-

volatele ve všech případech, kdy na konečném vyřízení je zúčastněn veřejný zájem. K takové změně je oprávněn jen v těch případech a potud, kdy a pokud podle předpisů neb intencí speciálního zákona správního jde o veřejný zájem nezadatelný. (Usnesení plen. z 19. prosince 1932, č. 90.)

Strana nemá právního nároku na to, aby bylo jejímu návrhu na přibrání druhého znalce vyhověno již proto, že správnost dobrozdání úředního znalce popřela a předložila osvědčení odborného úřadu, odporující podanému dobrozdání. (Nál. z 8. února 1933, č. 16677/32.)

Odvolačí úřad, rozhoduje o odvolání podle § 81, nař. č. 8/1928 Sb., není oprávněn změnit z úřední moci výrok I. stolice v neprospěch odvolatele ve všech případech, kdy na konečném vyřízení je zúčastněn veřejný zájem. K takové změně je oprávněn jen v těch případech a potud, kdy a pokud podle předpisů neb intencí speciálního zákona správního jde o veřejný zájem nezadatelný. (Nál. z 10. února 1933, č. 18753/31.)

Předpis § 28 civ. řádu soudního (zákl. č. 113/1895 ř. z.) o tom, že osoby, způsobilé k vykonávání úřadu soudcovského a ustanovené u soudu, nepotřebují zastoupení advokátem, nezbavuje tyto osoby povinnosti, aby ve smyslu § 18 zák. o správním soudě svoji stížnost, podanou k nejvyššímu správnímu soudu, daly opatřiti podpisem advokáta. (Usnesení z 18. ledna 1933, č. 208.)

Za účinnosti vlád. nař. č. 8/1928 Sb. není ministerstvo povoláno rozhodovati, a to ani jako stolice odvolací, o žádosti za obnovu řízení skončeného rozhodnutím, jež vydalo před účinností citovaného vládního nařízení jako stolice třetí, týká-li se důvod obnovy řízení ve všech stolicích správních. (Nál. ze 7. ledna 1933, č. 20.729/32.)

Řízení před nejv. správ. soudem.

Důvodem pro zastavení řízení podle § 44 zák. o s. s. i bez souhlasu stěžovatelova není za všech okolností, odvolá-li úřad své rozhodnutí před nejvyšším správním soudem naříkané.

Odvolání rozhodnutí před nejvyšším správním soudem naříkaného není důvodem pro odmítnutí stížnosti podle § 2 zák. o s. s. (t. j. protože není tu již předmětu stížnosti) a to ani tehdy, byl-li úřad k odvolání rozhodnutí podle zvláštního zmocnění zákonného (na př. § 256, zákona č. 76/1927 Sb.) oprávněn.

Odvola-li žalovaný úřad své rozhodnutí stížností u nejvyššího správního soudu naříkané a vydá před zastavením řízení o stížnosti podle § 44 zák. o s. s. rozhodnutí nové, jest stížnost k nejvyššímu správnímu soudu proti tomuto novému rozhodnutí přípustna. (Usnesení z 30. ledna 1933, č. 884/31 pres.)

Stavební právo.

Za účinnosti vl. nař. č. 174/1928 Sb. je k udílení stavebního povolení ke zřízení živnostenské provozovny v městě Znojmě kompetentní v prvé stolicí úřad politický. (Nál. ze 14. ledna 1933, č. 20.942/32.)

V parcelačním řízení nepřisluší sousedu nárok na to, aby stavební úřad vydal zastavovací zákaz podle § 13, odst. 2. čes. stav. řádu. (Nál. z 10. února 1933, č. 2107.)

Účinky přehledného plánu regulačního a zastavovacího plánu pro Prahu podle § 15 zák., č. 88/1920 Sb. nepostihují stavby železniční. (Nál. ze 17. února 1933, č. 1871.)

Školství.

Učitelky ručních prací s vysvědčením způsobilosti pro školy občanské mají nárok na vyšší služné podle § 7, odst. 4. zák. č. 104/1926 Sb. jen tehdy, jsou-li dekretálně ustanoveny definitivními nebo zatímními učitelkami na školách těch. (Nál. z 26. ledna 1933, č. 1235.)

Zákony č. 319/18 ř. z. a 52/19 Sb. neposkytují samy o sobě osobě učitelské právní nárok na drahotní přídatky, stanovené v uvedených zákonech. (Usnesení ze 6. února 1933, č. pres. 888/31.)

Neučinil-li učitel, ucházející se o vypsané místo učitelské na veřejné škole národní na Moravě, v konkursní lhůtě prohlášení o bezpodmínečném nastoupení místa v určenou dobu ve smyslu výnosu ministerstva školství a národní osvěty ze dne 7. února 1924, č. 149.429/23 (Věstník min. škol. VI, str. 98 z r. 1924), nelze z tohoto důvodu žádost jeho ponechatí mimo uvážení jakožto žádost náležitými výkazy neopatřenou ve smyslu 3. věty § 4 zákona ze dne 24. ledna 1870, č. 18 mor. z. z. (Nál. ze 17. prosince 1932, č. 11.347/32.)

Váleční poškození.

Předpokladem nároku na důchod invalidní podle § 7 a násl. zák. čís. 142/1920 není úplná a trvalá výdělečná neschopnost. (Nál. z 1. února 1933, č. 1412.)

Vodní právo.

Kvalifikaci »odtoku« jako vody soukromé ve smyslu § 4, lit. d) v. z., nebrání ani okolnost, že odtok je stálý, ani okolnost, že voda ta teče v pevných březích, ani okolnost, že odtok teče přes pozemky několika vlastníků. (Nál. z 18. ledna 1933, č. 775.)

Povaze jímané vody jako vody spodní není na závalu, že protéká v nepatrné hloubce pod povrchem a v nevelké vzdálenosti od povrchového vývěru. (Nál. z 15. února 1933, č. 20.949/32.)

Vojenské věci.

Důstojník hřebčinstva ve výslužbě, jehož výslužné bylo vyměřeno z pensijní základny, odpovídající požitkům VI. hodn. třídy, nemá nároku na příplatek ve smyslu § 1, zák. č. 80/1928 Sb., ani tehdy, nabyli-li služebních příjmů VI. hodn. třídy jmenováním. (Nál. z 20. ledna 1933, č. 765.)

Odepře-li ministerstvo národní obrany vojenskému gážistovi v záloze zaopatřovací požitky úchylně od návrhu superarbitrační komise, musí rozhodnutí svoje náležitě odůvodniti. (Nál. z 28. ledna 1933, č. 996.)

Zaměstnanci veřejní.

Pravoplatné podmíněné odsouzení státního úředníka trestním soudem nepřekáží disciplinární komisi, aby před uplynutím zkušební lhůty podle zák. č. 562/1919 Sb., úředníka toho disciplinárně potrestala. (Nál. ze 17. ledna 1933, č. 770.)

Místa »ve službách fondu veřejného« ve smyslu § 4, lit. a) zák. č. 462/1919 Sb., o propůjčování míst legionářům jsou všechna místa ve službách veřejných fondů, nikoliv toliko místa u správy těchto fondů. (Nál. z 26. ledna 1933, č. 1154.)